

*Endurskoðunarstofan
Álit ehf.*

Endurskoðunarskýrsla 2014

Akraneskaupstaður

kt. 410169-4449
Stilholti 16-18
300 Akranes

Akranesi, 12. maí 2015.

Bæjarráð Akraness
v/t Ólafur Adolfsson
Stillholti 16-18
300 Akranes.

Endurskoðun ársreiknings fyrir árið 2014 er lokið að öðru leyti en því að við munum ganga frá áritun okkar á ársreikninginn samhliða afgreiðslu og áritun bæjarstjórnar við síðari umræðu í bæjarstjórn.

Endurskoðunin var framkvæmd í samræmi við ákvæði 72. gr. sveitarstjórnarlaga og lög um endurskoðendur nr. 79/2008 sem meðal annars kveða á um að fylgt sé alþjóðlegum endurskoðunarstöðlum. Samkvæmt þeim ber okkur að fara eftir settum siðareglum, skipuleggja og haga endurskoðuninni þannig að nægjanleg vissa fái um að ársreikningurinn sé án verulegra annmarka. Við höfum endurskoðað ársreikning sveitarfélagsins, en hann hefur að geyma ársreikning fyrir þær rekstrar-einingar sem falla undir A hluta starfsemi sveitarfélagsins og ársreikning fyrir alla starfsemi þess, þ.e. A og B hluta, sbr. 60. gr. sveitarstjórnarlaga nr. 138/2011.

Ársreikningar stofnana og fyrirtækja samstæðunnar sem lúta sérstökum fjárhagsstjórnnum eða ráðum hafa verið samþykktir af viðkomandi stjórnnum á stjórnar- eða ráðsfundum í aprílmánuði 2015 og áritaðir af endurskoðendum þann sama dag.

Hér á eftir fara ýmsar upplýsingar um ársreikninginn og endurskoðunina ásamt ábendingum og athugasemdum eftir því sem við á. Við viljum taka fram að samhliða vinnu okkar við endurskoðun höfum við komið ábendingum á framfæri við stjórnendur og aðra starfsmenn kaupstaðarins, eftir því sem við hefur átt hverju sinni.

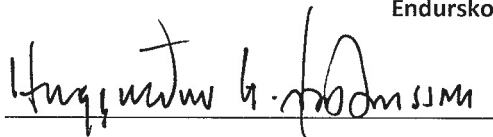
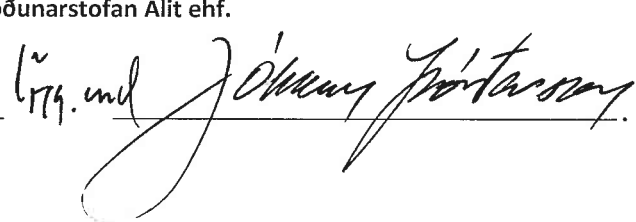
Í samræmi við alþjóðlega endurskoðunarstaðla höfum við fengið í hendur staðfestingarbréf stjórnenda þar sem staðfest eru ýmis mikilvæg atriði varðandi ársreikninginn.

Við munum veita allar frekari upplýsingar um endurskoðunina ef óskað verður eftir því.

Við færum bæjarstjórn og starfsmönnum Akraneskaupstaðar þakkir fyrir samstarfið.

Virðingarfyllst,

Endurskoðunarstofan Álit ehf.

Afrit sent:
Bæjarstjóranum á Akranesi
Ráðuneyti sveitarstjórnarmála

Efnisyfirlit

	Bls.
1. Inngangur	4
2. Meginniðurstöður	
2.1. Helstu niðurstöður.....	4-5
3. Endurskoðun ársins 2014	
3.1. Framkvæmd endurskoðunarinnar.....	5-6
3.2. Innra eftirlit og fjárhagskerfi.....	6
3.3. Stjórnsýsluendurskoðun.....	7
4. Fjárhagsáætlun og rauntölur	
4.1. Rekstrarniðurstaða í samanburði við fjárhagsáætlun.....	7-9
4.2. Fjárfesting í samanburði við fjárfestingaráætlun.....	9
5. Ársreikningur 2014	
5.1. Rekstrarreikningur 2014.....	9-11
5.2. Efnahagsreikningur 31. desember 2014.....	11-13
5.3. Sjóðstreymisyfirlit árið 2014.....	13
5.4. Lykiltölur.....	14
6. Mikilvægar reikningsskilaaðferðir	
6.1. Almenn um reikningsskilaaðferðir og mat stjórnenda.....	14
6.2. Fastafjármunir.....	15
6.3. Skammtímakröfur.....	15-16
6.4. Skuldir og skuldbindingar.....	16
6.5. Önnur mál.....	16
7. Fjárhagsstaða í árslok og þróun	
7.1. Heildareignir.....	17
7.2. Eiginfjárlutfall.....	17
7.3. Heildarskuldir og skuldbindingar.....	18
7.4. Skuldahlutfall og skuldaviðmið.....	18-19
7.5. Rekstrarjöfnuður á þriggja ára tímabili.....	20
7.6. Framlegðarlutfall.....	20-21
8. Önnur atriði	
8.1. Rekstur A hluta fyrirtækja árið 2014.....	21
8.2. Rekstur B hluta fyrirtækja árið 2014.....	22
8.3. Fjárhagsáætlun tímabilið 2015-2018.....	22
9. Sérstök umfjöllunarefni	
9.1. Innra eftirlit og stjórnsýsla.....	23-27
9.2. Önnur atriði.....	28

1. INNGANGUR

Ársreikningur Akraneskaupstaðar árið 2014 hefur að geyma ársreikning fyrir þær rekstrareiningar sem falla undir A og B hluta starfsemi sveitarfélagsins og samandreginn ársreikning fyrir alla starfsemi þess, þ.e. A og B hluta, sbr. 60. gr. sveitarstjórnarlaga, nr. 138/2011.

Neðangreindar stofnanir, fyrirtæki og sjóðir mynda samstæðuársreikning Akraneskaupstaðar:

A hluti

Aðalsjóður

Eignasjóður

Fasteignafélag Akraneskaupstaðar slf.

Gáma

Byggðasafnið í Görðum

B hluti

Háhiti ehf.

Fasteignafélag Akraneskaupstaðar ehf.

Höfði hjúkrunar- og dvalarheimili

Efnistöð í skýrslunni eru með þeim hætti að í kaflanum meginniðurstöður gerum við grein fyrir meginniðurstöðum endurskoðunarinnar. Þriðji kafli fjallar um endurskoðunina og í þeim fjórða er gerð grein fyrir samanburði fjárhagsáætlunar og rauntalna og birtar eru upplýsingar um helstu frávik. Fimmti kafli fjallar um ársreikninginn, helstu niðurstöður hans og samanburð við fyrra ár. Í sjötta kafla er fjallað um mikilvægar reikningsskilaaðferðir sem beitt er við gerð ársreikningsins. Í kaflanum fjárhagsstaða og þróun fjöllum við um fjárhagsstöðu sveitarfélagsins tímabilið 2013-2018. Í áttunda kafla er fjallað um rekstur A hluta annarsvegar og B hluta hinsvegar. Í lokakafla skýrslunnar setjum við fram ábendingar okkar til stjórnenda að aflokinni endurskoðun ársins 2014.

2. MEGINNIÐURSTÖÐUR

2.1 Helstu niðurstöður

A og B hluti

Rekstrar- og fjárhagsstaða A og B hluta sveitarfélagsins var þessi:

- Rekstrarniðurstaða A og B hluta á árinu var jákvæð um 145,7 millj. kr., en niðurstaða A hluta var jákvæð um 292 millj. kr.
 - Veltufé frá rekstri A og B hluta nam 787,4 millj. kr., en 779,5 millj. kr. í A hluta.
 - Skuldir og skuldbindingar A og B hluta námu 6.737,1 millj. kr. í árslok 2014, en 5.451,9 millj. kr. í A hluta. Eigið fé A og B hluta var 5.398 millj. kr. í árslok en eigið fé A hluta var 6.228,8 millj. kr. Eiginfjárhlutfall A og B hluta var 44,5% en A hlutans 53,3%.
 - Framlegðarhlutfall rekstrar A og B hluta var 4,2% en A hluta 6,9%.
- Nánari umfjöllun um A og B hluta er að finna á bls. 9-13 og 21-22 hér að aftan.

A hluti

Rekstrarniðurstaða stofnana í A hluta var jákvæð um 292 millj. kr. og greinist þannig:

- Aðalsjóðs, 202,4 millj. kr.
- Eignasjóðs, 77,5 millj. kr.
- Gámu, 5,4 millj. kr.
- Byggðasafnsins í Görðum, 6 millj. kr.
- Fasteignafélags Akraneskaupstaðar sf., 0,6 millj. kr.

Samkvæmt sjóðstreymisyfirliti nemur veltufé frá rekstri Aðalsjóðs 482,7 millj. kr., 237,4 millj. kr. hjá Eignasjóði og 48,4 millj. kr. hjá Fasteignafélaginu og hjá öðrum stofnunum í A hluta samtals 11 millj. kr. Nánari umfjöllun um A hluta er að finna á bls. 9-13 hér að aftan.

B hluti

Rekstrarniðurstaða allra stofnana í B hluta var neikvæð:

- Höfði hjúkrunar- og dvalarheimili, 146,1 millj. kr.
- Fasteignafélag Akraneskaupstaðar ehf., 5 þús. kr.
- Háhiti ehf., 177 þús. kr.

Samkvæmt sjóðstreymisýfirliti nemur veltufé frá rekstri Höfða 8,1 millj. kr., en veltufé annarra stofnana til rekstrar er um 182 þús. kr.

2.1.1. Fjárhagsleg viðmið

Sveitarstjórnir skulu sjá til þess að samanlögð heildarútgjöld til rekstrar vegna A og B hluta séu á hverju þriggja ára tímabili ekki hærri en nemur samanlögðum reglulegum tekjum.

Samanlagður þriggja ára rekstrarjöfnuður A og B hluta Akraneskaupstaðar skv. ársreikningi 2012, 2013 og 2014 er jákvæður um 78,3 millj. kr. á tímabilinu. Rekstrarjöfnuður kaupstaðarins verður jákvæður um 642,3 á árunum 2015-2018 gangi áætlanir sveitarfélagsins eftir.

Skuldahlutfall A og B hluta (skuldir sem hlutfall af rekstrartekjum) nemur 126% í árslok 2014, en þetta hlutfall er 116% í A hluta. Reiknað út skv. 14. gr. reglugerðar nr. 502/2012 nemur skuldahlutfall A og B hluta 91% og A hluta 86%. Til viðmiðunar skulu sveitarfélög, samkvæmt sveitarstjórnarlögum takmarka skuldir A og B hluta við 150% af reglulegum tekjum þegar hlutfallið er reiknað út skv. 14. gr. reglugerðar nr. 502/2012.

Nánari umfjöllun er að finna á bls. 18-19 hér að aftan.

2.1.2. Innra eftirlit og fjárhagskerfi

Samhliða vinnu okkar við endurskoðunina höfum við komið ábendingum á framfæri við stjórnendur og starfsmenn sveitarfélagsins er varða innra eftirlit og fjárhagskerfi eftir því sem við hefur átt hverju sinni. Almennt hafa stjórnendur brugðist vel við ábendingum okkar, en ekki hefur tekist að koma í framkvæmd og/eða ljúka við hluta ábendinga í fyrri endurskoðunarskýrslum, en nánari umfjöllun er á bls. 23-28 hér að aftan.

2.1.3. Stjórnsýsla

Samhliða endurskoðun okkar á meginreglum stjórnsýslu sveitarfélagsins höfum við komið ábendingum á framfæri við stjórnendur kaupstaðarins eftir því sem við hefur átt hverju sinni. Almennt hafa stjórnendur brugðist vel við ábendingum okkar.

Nánari umfjöllun er að finna á bls. 7 hér að aftan.

3. ENDURSKOÐUNIN

3.1. Framkvæmd endurskoðunarinnar

Endurskoðunin var framkvæmd í samræmi við ákvæði 72. gr. sveitarstjórnarlaga og lög um endurskoðendur nr. 79/2008 sem meðal annars kveða á um að fylgt sé alþjóðlegum endurskoðunarstöðlum. Samkvæmt þeim ber okkur að fara eftir settum siðareglum og skipuleggja og haga endurskoðuninni þannig að nægjanleg vissa fái um að ársreikningurinn sé án verulegra anmarka.

Ábyrgð okkar felst í því áliti sem við látum í ljós á ársreikningnum á grundvelli endurskoðunarinnar.

Endurskoðun felur meðal annars í sér greiningu á hinum ýmsu liðum rekstrarreikningsins, samanburði við fjárhagsáætlun og ársreikning fyrra árs. Við yfirferð efnahagsreikningsins hefur tilvist eigna og eignarhald verið kannað.

Við skipulagningu endurskoðunarinnar voru metnir lykiláhættuþættir í rekstri sveitarfélagsins og sett fram endurskoðunaráætlun til að bregðast við þeim. Að okkar mati eru lykiláhættuþættir í starfseminni þessir:

Markmið fjárhagsáætlunar

Tekjur

Rekstrargjöld þ.m.t. launagjöld

Tilvist eigna og mat þeirra

Mat skuldbindinga

Innra eftirlit

Við endurskoðunina voru framkvæmdar nauðsynlegar aðgerðir til að bregðast við fyrrgreindum áhættuþáttum.

Við endurskoðunina voru gerðar kannanir á bókhaldsgögnum og bókhaldskerfum að því marki sem við töldum nauðsynlegt í tengslum við endurskoðun á ársreikningi sveitarfélagsins. Í því sambandi höfum við með úrtakskönnunum skoðað fylgiskjöl, kannað bókhaldsskráningu og virkni innra eftirlits.

Við höfum einnig kannað að fylgt hafi verið viðurkenndum reikningsskilaaðferðum við framsetningu ársreikningsins og mat einstakra liða og að hann hafi að geyma þær upplýsingar um rekstur og fjárhagsstöðu sveitarfélagsins sem lög og reglur mæla fyrir um.

Stjórnendur sveitarfélagsins munu við áritun okkar undirrita sérstakt staðfestingarbréf þess efnis að þeir staðfesta ábyrgð sína á því að framsetning ársreikningsins sé í samræmi við lög um ársreikninga. Sú ábyrgð felur í sér að skipuleggja, innleiða og viðhalda innra eftirliti sem varðar gerð og glögga framsetningu ársreiknings, þannig að hann sé í meginatriðum án verulegra annmarka, hvort sem er vegna sviksemi eða mistaka. Ábyrgð stjórnenda nær einnig til þess að beitt sé viðeigandi reikningsskilaaðferðum og mati miðað við aðstæður.

3.1.1. Niðurstöður

Fyrirliggjandi ársreikningur Akraneskaupstaðar fyrir árið 2014 var áritaður af bæjarstjóra og bæjarráði þann 16. apríl 2015 og lagður fyrir bæjarstjórn til fyrri umræðu 28. apríl 2015. Munum við árita hann samhliða afgreiðslu og áritun bæjarstjórnar við síðari umræðu fyrirvaralausri áritun, komi ekki fram mikilvægar viðbótarupplýsingar sem geta haft áhrif á álit okkar.

3.2. Innra eftirlit og fjárhagskerfi

3.2.1. Innra eftirlit og fjárhagskerfi

Við endurskoðun okkar á ársreikningi 2014 höfum við tekið mið af innra eftirliti og fjárhagskerfi sveitarfélagsins. Með innra eftirliti er m.a. átt við verklagsreglur þar sem kveðið er á um meðferð skjala og ábyrgðar- og verkaskiptingu og hafa að markmiði að tryggja áreiðanlegt bókhald, örugga meðferð og vörslu fjármuna og að ekki hljóti tjón af villum, mistökum eða misnotkun. Endurskoðun okkar beinist fyrst og fremst að þeim þáttum þar sem um mesta áhættu er að ræða í rekstri sveitarfélagsins.

Endurskoðun okkar felur í sér aðgerðir til staðfestingar á fjárhæðum og öðrum upplýsingum í ársreikningnum. Val endurskoðunaraðgerða byggir á faglegu mati endurskoðandans, þar með talið á þeirri hættu að verulegir annmarkar séu á ársreikningnum, hvort sem er vegna sviksemi eða mistaka. Við áhættumatið er tekið tillit til þess innra eftirlits sem varðar gerð og glögga framsetningu ársreiknings, til þess að skipuleggja viðeigandi endurskoðunaraðgerðir, en ekki til þess að gefa álit á virkni innra eftirlits sveitarfélagsins.

3.2.2. Niðurstöður varðandi innra eftirlit

Samhliða vinnu okkar við endurskoðunina höfum við komið ábendingum okkar á framfæri við stjórnendur og starfsmenn kaupstaðarins eftir því sem við hefur átt hverju sinni. Í 9. kafla skýrslunnar eru settar fram ábendingar varðandi innra eftirlit og önnur atriði sem við teljum mikilvægt að koma á framfæri við stjórnendur kaupstaðarins. Ekki hefur tekist að koma í framkvæmd eða ljúka við hluta ábendinga okkar í fyrri endurskoðunarskýrslum, en nánar er fjallað um málið undir liðnum ábendingar í fyrri endurskoðunarskýrslum á bls. 23-24 hér að aftan.

Eftirlit bæjarráðs og bæjarstjórnar með fjárhag, rekstri og fjárfestingum er einn mikilvægasti þáttur innra eftirlits. Á árinu 2014 voru lögð fram í bæjarráði ársfjórðungsleg árshlutauppgjör frá og með maímánuði.

3.2.3. Niðurstöður varðandi fjárhagskerfi

Við endurskoðunina spurðumst við fyrir um hvort fyrir lægi hjá kaupstaðnum stefna þar sem ákveðin væru markmið og öryggiskröfur til reksturs upplýsingakerfa. Jafnframt hvort fyrirliggjandi væru skriflegar lýsingar á helstu verkferlum mikilvægum fyrir rekstur og öryggi upplýsingakerfa.

Samkvæmt upplýsingum sem við fengum liggur slík stefna ekki fyrir hjá kaupstaðnum, en skv. upplýsingum stjórnenda er áformað að vinna að henni á árinu 2015.

Að okkar mati er mikilvægt fyrir rekstraröryggi kaupstaðarins og verndun upplýsinga að innleidd sé formleg öryggisstefna varðandi rekstur tölvukerfa kaupstaðarins sem byggir m.a. á áhættumati, skjalfestum verklagsreglum, reglubundnu eftirliti, prófunum og viðbragðsáætlun við frávikum.

3.3. Stjórnsýsluendurskoðun

3.3.1. Stjórnsýsluendurskoðun

Samkvæmt 3. mgr. 72. gr. sveitarstjórnarlaga nr. 138/2011 skulu endurskoðendur sveitarfélags meðal annars kanna hvort fullnægjandi heimildir hafi verið fyrir útgjöldum og hvort almenn stjórnsýsla og einstakar ákvarðanir af hálfu þess séu í samræmi við reglur um fjármál sveitarfélaga, ábyrga fjármálastjórn og upplýsingaskyldu sveitarfélaga.

Var í því sambandi kannað hvort sveitarstjórn hafi fylgt ákvæðum laga, reglna og samþykktu er lúta að stjórnsýslu, svo sem sveitarstjórnarlögum og lögum um tekjustofna sveitarfélaga.

3.3.2. Niðurstöður varðandi stjórnsýsluendurskoðun

Við viljum taka fram að samhliða stjórnsýsluskoðun okkar höfum við komið ábendingum okkar á framfæri við stjórnendur sveitarfélagsins eftir því sem við hefur átt hverju sinni. Almennt hefur verið brugðist með viðeigandi hætti við ábendingum okkar frá fyrra ári og komið af stað vinnu við úrbætur. Í 9. kafla skýrslunnar eru settar fram ábendingar okkar til stjórnenda um atriði sem við teljum að þarfnist athygli þeirra.

4. FJÁRHAGSÁÆTLUN OG RAUNTÖLUR

Fjárhagsáætlanir kaupstaðarins fyrir tímabilið 2014-2017 voru samþykktar við síðari umræðu í bæjarstjórn þann 10. desember 2013. Breytingar á áætlun ársins 2014 (viðaukar) voru gerðir með sérstökum samþykktum bæjarstjórnar í þrjú skipti á árinu 2014, þann 25. mars, 10. júní og 19. desember. Fjárhagsáætlun með viðaukum er birt í ársreikningnum til samanburðar við rauntölur. Í sérstakri sundurliðunarbók með ársreikningnum er að finna samanburð fjárhagsáætlunar með viðaukum við rauntölur ársreikningsins eftir fyrirtækjum, málaflokkum, deildum og tegundum tekna og gjalda.

4.1. Rekstrarniðurstaða í samanburði við fjárhagsáætlun

A hluti

Áætlun rekstrarniðurstaða A hluta samkvæmt fjárhagsáætlun með viðaukum fyrir árið 2014 var jákvæð um 138 millj. kr. sem er 18,5 millj. kr. betri afkoma en samkvæmt upphaflegri áætlun. Samanburður áætlunar með viðaukum við niðurstöðu ársreikningsins sýnir um 154 millj. kr. betri niðurstöðu en áætlað var eða 111% frávík. Samanburðurinn sýnir 5,5% aukningu á heildartekjum og 3,6% aukningu á rekstrargjöldum. Niðurstaða jákvæðra fjármagnsliða er 67 millj. kr. eða um 82% betri en áætlun gerði ráð fyrir.

Í samanburði við upphaflega áætlun er afkoma ársins um 172 millj. kr. betri en áætlun gerði ráð fyrir eða um 144%. Samanburður hennar sýnir 8% aukningu á heildartekjum og 8% aukningu á rekstrargjöldum. Niðurstaða fjármagnsliða eru um 163 millj. kr. betri en upphafleg áætlun gerði ráð fyrir.

Helstu skýringar frávika rauntalna frá tekjuáætlun liggja í framlögum Jöfnunarsjóðs vegna tekna, útgjalda og málefna fatlaðra. Varðandi frávík annarra tekna skýrist það af eignatekjum, framlögum og styrkjum sem ekki var áætlað fyrir en útgjöld koma á móti þeim á gjaldahlið ársreikningsins.

Helstu skýringar frávika rauntalna og rekstrargjalda eru vegna lífeyrisskuldbindinga sem hækka um 73,4 millj. kr. umfram áætlun með viðaukum eða um 32% en við gerð viðauka innan ársins hafði upphafleg áætlun verið hækkuð um 87,8 millj. kr. eða um 65%. Hækkun annarra rekstrargjalda umfram áætlun, í fjárhæðum, skýrist einkum af skipulagskostnaði, styrkjum og framlögum, móttöku-, gjafa- og ferðakostnaði, sérfræðikostnaði, orkukaupum og leigugreiðslum. Við endurskoðunina lágu fyrir skýringar stjórnenda á frávikum stofnana og deilda sem fóru meira en 3% umfram áætlun.

Eftirfarandi tafla í þúsundum króna sýnir samanburð rauntalna í A hluta við fjárhagsáætlun með viðaukum og upphaflega áætlun. Jafnframt er birtur hlutfallslegur mismunur rauntalna og áætlunar.

	Ársreikningur 2014	Upphafleg fjárhags- áætlun	Fjárhags- áætlun með viðaukum	Frávik frá upphafli áætlun	Frávik frá upphafli áætlun	Frávik frá áætlun með viðaukum	Frávik frá áætlun með viðaukum
Rekstrartekjur:							
Útsvar og fasteignaskattur	3.200.159	3.051.107	3.166.703	149.052	4,9%	33.456	1,1%
Framlög Jöfnunarsjóðs	942.912	785.709	820.709	157.203	20,0%	122.203	14,9%
Aðrar tekjur	576.458	534.067	484.957	42.391	7,9%	91.501	18,9%
	<u>4.719.529</u>	<u>4.370.883</u>	<u>4.472.369</u>	<u>348.646</u>	<u>8,0%</u>	<u>247.160</u>	<u>5,5%</u>
Rekstrargjöld:							
Laun án lífeyrisskuldbindingar	2.626.252	2.526.740	2.616.706	99.512	3,9%	9.546	0,4%
Lífeyrisskuldbinding	301.712	140.436	228.321	161.276	114,8%	73.391	32,1%
Annar rekstrarkostnaður	1.464.914	1.397.584	1.399.188	67.330	4,8%	65.726	4,7%
Afskriftir	183.466	171.875	171.875	11.591	6,7%	11.591	6,7%
	<u>4.576.343</u>	<u>4.236.635</u>	<u>4.416.090</u>	<u>339.708</u>	<u>8,0%</u>	<u>160.253</u>	<u>3,6%</u>
Rekstrarafkoma án fjármuna- tekna og fjármagnsgjalda	143.185	134.248	56.279	8.937	(6,7%)	86.906	(154,4%)
Fjármagnsliðir	148.769	(14.629)	81.828	163.398	(1116,9%)	66.941	81,8%
Rekstrarafkoma	291.955	119.619	138.107	172.336	(144,1%)	153.848	(111,4%)

A og B hluti

Rekstrarniðurstaða A og B hluta samkvæmt fjárhagsáætlun með viðaukum fyrir árið 2014 er jákvæð um 46,7 millj. kr. sem er sama niðurstaða og í upphaflegri áætlun. Samanburður áætlunar með viðaukum við niðurstöðu ársreikningsins sýnir 5,4% aukningu á heildartekjum og 5% aukningu á rekstrargjöldum. Jákvæðir fjármagnsliðir sýna 76,5 millj. kr. eða um 124% betri niðurstöðu en áætlun gerði ráð fyrir.

Varðandi greiningu á helstu frávikum vísat til skýringa við frávik A hluta hér að framan.

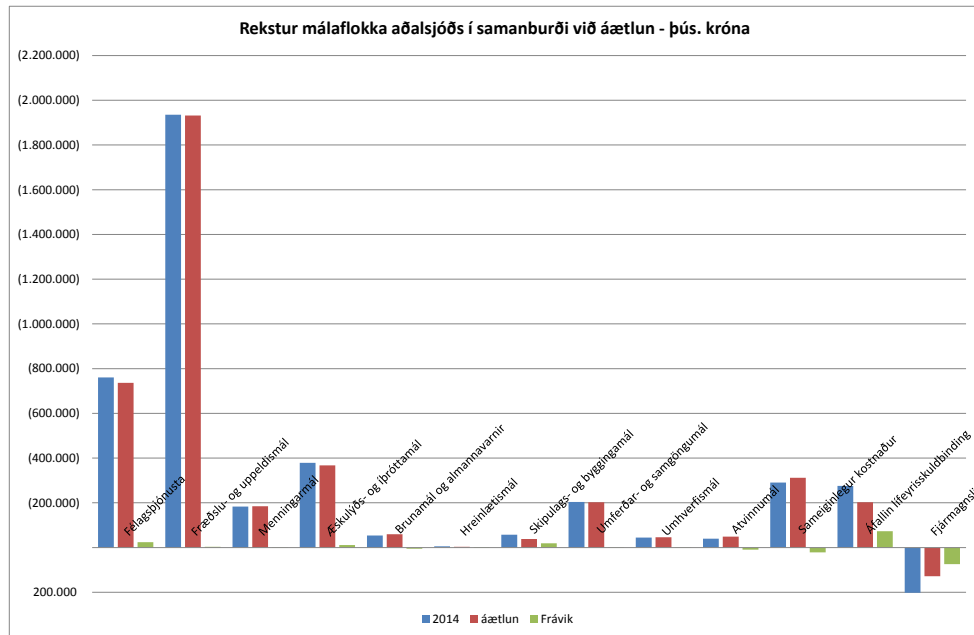
Eftirfarandi tafla í þúsundum króna sýnir samanburð rauntalna í A og B hluta við fjárhagsáætlun með viðaukum og upphaflega áætlun. Jafnframt er birtur hlutfallslegur mismunur rauntalna og áætlunar.

	Ársreikningur 2014	Upphafleg fjárhags- áætlun	Fjárhags- áætlun með viðaukum	Frávik frá upphafli áætlun	Frávik frá upphafli áætlun	Frávik frá áætlun með viðaukum	Frávik frá áætlun með viðaukum
Rekstrartekjur:							
Útsvar og fasteignaskattur	3.192.139	3.042.225	3.153.853	149.914	4,9%	38.286	(1,2%)
Framlög Jöfnunarsjóðs	942.912	785.709	820.709	157.203	20,0%	122.203	14,9%
Aðrar tekjur	1.221.999	1.135.037	1.107.394	86.962	7,7%	114.605	10,3%
	<u>5.357.050</u>	<u>4.962.971</u>	<u>5.081.956</u>	<u>394.079</u>	<u>7,9%</u>	<u>275.094</u>	<u>5,4%</u>
Rekstrargjöld:							
Laun án lífeyrisskuldbindingar	3.142.464	3.002.865	3.115.096	139.599	4,6%	27.368	0,9%
Lífeyrisskuldbinding	416.100	195.244	286.829	220.856	113,1%	129.271	45,1%
Annar rekstrarkostnaður	1.573.077	1.474.893	1.485.077	98.184	6,7%	88.000	5,9%
Afskriftir	218.081	210.095	210.095	7.986	3,8%	7.986	3,8%
	<u>5.349.722</u>	<u>4.883.097</u>	<u>5.097.097</u>	<u>466.625</u>	<u>9,6%</u>	<u>252.625</u>	<u>5,0%</u>
Rekstrarafkoma án fjármuna- tekna og fjármagnsgjalda	7.328	79.874	(15.141)	(72.546)	90,8%	22.469	148,4%
Fjármagnsliðir	138.337	(33.159)	61.855	171.496	(517,2%)	76.482	123,6%
Rekstrarafkoma	145.665	46.715	46.714	98.950	(211,8%)	98.951	211,8%

Rekstur málaflokka Aðalsjóðs

Fimm af málaflokkum Aðalsjóðs voru undir áætlun eða innan 3% fráviks frá áætlun. Í fjárhæðum var mesta fráviknið umfram fjárhagsáætlun vegna hækkunar lífeyrisskuldbindinga 72,8 millj. kr. eða um 36%. Skipulags- og byggingamál fóru 50% fram úr áætlun eða um 19 millj. kr. sem skýrist af eignakaupum vegna skipulags. Hreinlætismál fóru 43,5% fram úr áætlun eða um 1,6 millj. kr. Stærsti málaflokkurinn, fræðslumál, fór um 3,3% eða um 24,3 millj. kr. umfram áætlun. Nokkrir málaflokkar eru verulega undir áætlun, s.s. fjármagnsliðir, atvinnumál, sameignlegur kostnaður, brunamál og almannavarnir.

Eftirfarandi stöplarit sýnir yfirlit um rekstrarniðurstöðu málaflokka A hluta árið 2014 í samanburði við áætlaða rekstrarniðurstöðu:

4.2. Fjárfesting í samanburði við fjárfestingaráætlun

Fjárfestingaráætlun með viðaukum gerði ráð fyrir 467 millj. kr. fjárfestingu í A hluta, en engin fjárfesting var áætluð í B hluta. Fjárfesting A hluta í varanlegum rekstrarfjármunum var á árinu 387,8 millj. kr. eða um 79,3 millj. kr. lægri en áætlun gerði ráð fyrir sem stafar einkum af um 18 millj. kr. hærri fjárfestingatekjum og lægri fjárfestingum en áætlað var, jafnframt því sem fjárfestingar voru ofáætlaðar um 20 millj. kr. Fjárfesting í B hluta var 2,6 millj. kr. Eftirfarandi tafla í þúsundum króna sýnir samanburð rauntalna í A hluta við fjárfestingaráætlun með viðaukum og upphaflega áætlun. Jafnframt er birtur hlutfallslegur mismunur rauntalna og áætlunar.

	Fjárfesting ársins A hluti	Fjárfesting ársins B hluti	Fjárfesting ársins A og B	Fjárhags- áætlun með viðaukum A og B	Frávik frá áætlun með viðaukum A og B
<i>Fasteignir</i>					
Byggingalóðir	15.352		15.352	12.378	2.974
Íþróttamannvirki	8.300		8.300	8.000	300
Hjúkrunar- og dvalarheimili		1.064	1.064		1.064
Annað þjónustuhúsnaði	222.908		222.908	276.037	(53.129)
	<u>246.560</u>	<u>1.064</u>	<u>247.624</u>	<u>296.415</u>	<u>(48.791)</u>
<i>Aðrar eignir</i>					
Götur og gangstígar	97.652		97.652	124.622	(26.970)
Búnaður, áhöld og tæki	43.526	1.556	45.082	46.000	(918)
	<u>141.178</u>	<u>1.556</u>	<u>142.734</u>	<u>170.622</u>	<u>(27.888)</u>
Fjárfesting samtals	<u>387.738</u>	<u>2.620</u>	<u>390.358</u>	<u>467.037</u>	<u>(76.679)</u>

5. Ársreikningur 2014

5.1. Rekstrarreikningur 2014

A og B hluti

Samkvæmt rekstrarreikningi ársins 2014 hækkuðu tekjur kaupstaðarins um 339 millj. kr. eða 6,8% milli ára, þar af hækkuðu skatttekjur um 268,8 millj. kr. eða 7 %. Rekstrargjöld hækkuðu um 10,8% milli ára

eða um 520 millj. kr. Launagjöld án lífeyrisskuldbindinga hækkuðu um 8% milli ára eða um 233,8 millj. kr. Lífeyrisskuldbindingar hækkuðu um 199,5 millj. kr. milli ára eða 92%. Almennur rekstrarkostnaður lækkar um 6,1% milli ára eða um 91 millj. kr.

Samkvæmt upplýsingum stjórnenda voru engar verulegar breytingar á rekstri sveitarfélagsins á árinu 2014 frá því sem var á árinu 2013.

Breyting ársmeðaltals neysluverðsvísitölu milli árunna 2013 og 2014 nam 2% og launavísitölu 8,4% vegna opinberra starfsmanna (starfsmenn á almennum vinnumarkaði 5,8%.)

Fjármunatekjur umfram fjármagnsgjöld A og B hluta árið 2014 námu 138,4 millj. kr. sem er um 136 millj. kr. hærrí jákvæðir fjármagnsliðir en fyrra ár. Skýrist frávik einkum af leiðréttingu ólögðætra gengislána um 105 millj. kr. og lægri verðbótum og gengismun af vaxtaberandi skuldum um 25 millj. kr.

Framlegðarhlutfall A og B hluta lækkar milli ára úr 8,2% árið 2013 í 4,2% árið 2014.

Afkoma A og B hluta versnar milli ára um 45 millj. kr. og nemur jákvæð afkoma nú um 2,7% af tekjum en var um 3,8% af tekjum árið 2013.

Eftirfarandi tafla í þúsundum króna sýnir samanburð rekstrarreiknings A og B hluta milli árunna 2013 og 2014. Jafnframt eru sýnd frávik í fjárhæðum og hundradshlutum.

	2014	2013	Breyting milli ára	
Tekjur:				
Útsvör og fasteignaskattar	3.192.139	3.054.324	137.815	4,5%
Framlög Jöfnunarsjóðs	942.912	811.926	130.986	16,1%
Aðrar tekjur	1.221.999	1.151.793	70.206	6,1%
	<u>5.357.050</u>	<u>5.018.043</u>	339.007	6,8%
Gjöld:				
Launagjöld án lífeyrisskuldbindingar	3.142.464	2.908.619	233.845	8,0%
Lífeyrisskuldbinding	416.100	216.586	199.514	92,1%
Annar rekstrarkostnaður	1.573.077	1.482.151	90.926	(6,1%)
Afskriftir	218.081	222.279	(4.198)	(1,9%)
	<u>5.349.722</u>	<u>4.829.635</u>	520.087	10,8%
Rekstrarafkoma fyrir fjármagnsliði	7.328	188.408	(181.080)	(96,1%)
Fjármagnsliðir	138.337	2.255	136.082	6034,7%
Rekstrarafkoma	145.665	190.663	(44.998)	(23,6%)

Frekari sundurliðanir á fyrirtæki og stofnanir sveitarfélagsins, málaflokka, deildir o.fl. er að finna í sérstakri sundurliðunarbók með ársreikningi 2014.

A hluti

Rekstrartekjur A hluta námu 4.719,5 millj. kr. samanborið við 4.434,2 millj. kr. á árinu 2013. Hækkun milli ára nemur 6,4%.

Rekstrargjöld A hluta án afskrifta námu alls 4.393 millj. kr. á árinu 2014 en voru 3.952 millj. kr. á árinu 2013, hækkuð frá fyrra ári nemur 11,2%.

Fjármunatekjur umfram fjármagnsgjöld A hluta árið 2014 námu 148,8 millj. kr. sem er 685% hækkuð jákvæðra fjármagnsliða frá fyrra ári eða um 129,8 millj. kr.

Vísað er til skýringa varðandi A og B hluta hér að framan varðandi helstu breytingar A hluta milli ára.

Framlegðarhlutfall A hluta lækkar milli ára úr 10,9% árið 2013 í 6,9% árið 2014.

Afkoma A hluta versnar milli ára um 24 millj. kr. og nemur jákvæð afkoma nú um 6,2% af tekjum.

Eftirfarandi tafla í þúsundum króna sýnir samanburð rekstrarreiknings A hluta milli áráanna 2013 og 2014. Jafnframt eru sýnd frávik í fjárhæðum og hundradshlutum.

	2014	2013	Breyting milli ára	
Gjöld:				
Rekstrartekjur	4.719.529	4.434.226	285.303	6,4%
Rekstrargjöld	(4.392.878)	(3.952.129)	440.749	11,2%
Afskriftir	(183.466)	(184.972)	(1.506)	(0,8%)
Fjármagnsliðir	148.769	18.952	129.817	685,0%
Rekstrarafkoma	291.955	316.077	(24.122)	(7,6%)

Í kafla 8 er gerð grein fyrir rekstrarniðurstöðu einstakra stofnana og fyrirtækja innan A og B hluta. Nánari greiningu rekstrarreiknings A og B hluta er að finna á bls. 7 í ársreikningi 2014 og í skýringum 4-8 á bls. 14-16 í ársreikningi. Sundurliðanir rekstrarreikninga fyrirtækja og stofnana sveitarfélagsins, málaflokka og deilda er að finna í sérstakri sundurliðunarbók með ársreikningi 2014. Í skýringu nr. 29 á bls. 24-26 er birt yfirlit um kennitölur sem m.a. taka til rekstrar s.l. fimm ára.

5.2. Efnahagsreikningur 31. desember 2014

Eignir A og B hluti

Heildareignir samkvæmt efnahagsreikningi námu 12.135,1 millj. kr. í árslok 2014 fyrir A og B hluta, samanborið við 11.712,6 millj. kr. í árslok 2013. Breyting á milli ára er 3,6%.

Varanlegir rekstrarfjármunir hækka um 149,3 millj. kr. sem skýrist af sölu eigna 23 millj. kr. og fjárfestingu í varanlegum rekstrarfjármunum fyrir 390,3 millj. kr., en á móti koma afskriftir sem nema 218 millj. kr.

Langtímakröfur hækka einkum vegna áfallinna verðbóta 7,6 millj. kr. og afborgana 1,2 millj. kr.

Óinnheimtar tekjur í árslok hækka einkum vegna hækkunar á útistandandi þjónustutekjum. Breyting á álögðu útsvari greinist þannig milli ára að álagt útistandandi útsvar hækkaði um 13,1 millj. kr. en á móti lækkaði niðurfærsla þess um 8,5 millj. kr. og óinnheimt staðgreiðsla útsvars lækkaði um 5,4 millj. kr., þannig að nettó var breyting óinnheimts útsvars milli ára lækkun um 0,9 millj. kr. Aðrar skammtímakröfur hækka m.a. vegna endurkrafins virðisaukaskatts. Handbært fé hækkar um 203 millj. kr. milli ára vegna veltufjár frá rekstri umfram fjárfestingar og afborganir lána. Veltufjárhlutfall í árslok 2014 er 1,03 í samanburði við 1,01 í árslok 2013.

Eftirfarandi tafla sýnir í þúsundum króna samanburð efnahagsreiknings fyrir A og B hluta áráanna 2013 og 2014. Jafnframt eru sýnd frávik í fjárhæðum og hundradshlutum.

Eignir A og B hluta

	2014	2013	Breyting milli ára	
Varanlegir rekstrarfjármunir	5.145.764	4.996.438	149.325	3,0%
Áhættufjármunir og langtímakröfur	5.842.645	5.834.860	7.785	0,1%
Birgðir	1.200	1.237	(37)	(3,0%)
Óinnheimtar tekjur	423.279	371.309	51.970	14,0%
Aðrar skammtímakröfur	68.019	57.631	10.388	18,0%
Handbært fé	654.204	451.097	203.107	45,0%
Eignir samtals	12.135.110	11.712.572	422.538	3,6%

Eignir A hluta

Heildareignir samkvæmt efnahagsreikningi námu 11.680,6 millj. kr. í árslok 2014 fyrir A hluta, samanborið við 11.193,7 millj. kr. í árslok 2013. Breyting á milli ára er 4,4%.

Eftirfarandi tafla sýnir í þúsundum króna samanburð efnahagsreiknings fyrir A hluta áráanna 2013 og 2014. Jafnframt eru sýnd frávik í fjárhæðum og hundradshlutum.

Eignir A hluta

	2014	2013	Breyting milli ára	
Varanlegir rekstrarfjármunir	4.554.137	4.349.865	204.272	4,7%
Áhættufjármunir og langtíma kröfur	6.150.717	6.142.932	7.785	0,1%
Birgðir	1.200	1.237	(37)	(3,0%)
Óinnheimtar tekjur	398.504	361.722	36.782	10,2%
Aðrar skammtíma kröfur	69.660	58.160	11.500	19,8%
Handbært fé	506.432	279.743	226.689	81,0%
Eignir samtals	11.680.651	11.193.659	486.992	4,4%

Eigið fé og skuldir A og B hluti

Heildarskuldir og skuldbindingar samkvæmt efnahagsreikningi námu 6.737,1 millj. kr. í árslok 2014 fyrir A og B hluta, samanborið við 6.460,2 millj. kr. í árslok 2013, hækkun um 276,9 millj. kr. eða 4,3% milli ára.

Lífeyrisskuldbinding hækkar um 414,9 millj. kr. skv. tryggingafræðilegu mati, en til lækkunar skuldbindingunni kemur greidd skuldbinding á árinu 101,2 millj. kr. Næsta árs greiðsla lífeyrisskuldbindingar, 79 millj. kr., færast meðal skammtímaskulda.

Langtímaskuldir hækka um 159 millj. kr. vegna nýrra lána auk áfallinna verðbóta og gengismunar um 14 millj. kr. Afborganir langtímaskulda voru 433,4 millj. kr. árinu 2014. Næsta árs afborgun langtímaskulda 281,8 millj. kr. færast meðal skammtímaskulda.

Hækkun skammtímaskulda skýrist einkum af skammtímaláni vegna kaupa á húsnæði.

Eigið fé A og B hluta nam 5.398 millj. kr. í árslok 2014 og er eiginfjárlutfall sveitarfélagsins 44% samanborið við 45% í árslok 2013. Hækkun eigin fjár á árinu er mynduð af jákvæðri afkomu 145,7 millj. kr.

Eftirfarandi tafla sýnir í þúsundum króna samanburð efnahagsreiknings fyrir A og B hluta áráanna 2013 og 2014. Jafnframt eru sýnd frávik í fjárhæðum og hundradshlutum.

Eigið fé og skuldir A og B hluta

	2014	2013	Breyting milli ára	
Eiginfjárreikningur	5.397.994	5.252.330	145.665	2,8%
Skuldbindingar	3.590.852	3.280.769	310.083	9,5%
Langtímaskuldir	2.029.183	2.302.741	(273.558)	(11,9%)
Skammtímaskuldir	1.117.080	876.732	240.347	27,4%
Eigið fé og skuldir samtals	12.135.110	11.712.572	422.538	3,6%

Eigið fé og skuldir A hluti

Heildarskuldir og skuldbindingar samkvæmt efnahagsreikningi námu 5.451,9 millj. kr. í árslok 2014 fyrir A hluta, samanborið við 5.256,8 millj. kr. í árslok 2013, hækkun um 195 millj. kr. eða 3,7% milli ára.

Lífeyrisskuldbinding hækkar um 301,8 millj. kr. skv. tryggingafræðilegu mati en til lækkunar kemur greidd skuldbinding á árinu 76,9 millj. kr. Næsta árs greiðsla lífeyrisskuldbindingar 52 millj. kr. færast meðal skammtímaskulda.

Langtímaskuldir hækka um 10,8 millj. kr. vegna áfallinna verðbóta og gengisbreytinga. Afborganir langtímaskulda voru 262 millj. kr. árinu 2014. Næsta árs afborgun langtímaskulda 267,1 millj. kr. færast meðal skammtímaskulda.

Eigið fé A hluta nam 6.228,8 millj. kr. í árslok 2014 og er eiginfjárlutfall A hluta 53% sem er hið sama og í árslok 2013.

Eftirfarandi tafla sýnir í þúsundum króna samanburð efnahagsreiknings fyrir A hluta áráanna 2013 og 2014. Jafnframt eru sýnd frávik í fjárhæðum og hundradshlutum.

Eigið fé og skuldir A hluta

	2014	2013	Breyting milli ára	
Eiginfjárreikningur	6.228.773	5.936.819	291.955	4,9%
Skuldbindingar	2.760.839	2.535.617	225.221	8,9%
Langtímaskuldir	1.723.153	1.986.898	(263.744)	(13,3%)
Skammtímaskuldir	967.886	734.326	233.560	31,8%
Eigið fé og skuldir samtals	11.680.651	11.193.659	486.992	4,4%

Nánari greiningu efnahagsreiknings A og B hluta er að finna á bls. 8-9 í ársreikningi 2014 og í skýringum 9-16 á bls. 16-21 í ársreikningi. Sundurliðanir efnahagsreikninga fyrirtækja og stofnana sveitarfélagsins er að finna í sérstakri sundurliðunarbók með ársreikningi 2014. Í skýringu nr. 29 á bls. 24-26 er birt yfirlit um kennitölur sem m.a. taka til efnahags s.l. fimm ára.

5.3. Sjóðstreymisfirlit árið 2014**Sjóðstreymisfirlit A og B hluti**

Samkvæmt sjóðstreymisfirliti nam veltufé frá rekstri 787,4 millj. kr. eða 14,7% af rekstrartekjum A og B hluta. Hækkun veltufjár frá rekstri milli ára nemur um 145,8 millj. kr., en þá var veltufé frá rekstri 12,8% af heildartekjum.

Fjárfestingarhreyfingar nettó, voru 369,6 millj. kr., eða um 31,4 millj. kr. hærrí en fyrra ár.

Afborganir lána og greiðsla skuldbindinga voru um 375,6 millj. kr. umfram nýjar lántökur.

Handbært fé hækkaði um 203,1 millj. kr. á árinu og nam 654,2 millj. kr. í árslok 2014.

Eftirfarandi tafla sýnir í þúsundum króna samanburð sjóðstreymisfirlits fyrir A og B hluta árána 2013 og 2014. Jafnframt eru sýnd frávik í fjárhæðum og hundradshlutum.

	2014	2013	Breyting milli ára	
Veltufé frá rekstri	787.371	641.618	145.753	22,7%
Breytingar á rekstrart. eignum og skuldum ...	160.925	25.320	135.605	535,6%
Handbært fé frá rekstri	948.296	666.938	281.358	42,2%
Fjárfestingahreyfingar	(369.583)	(338.146)	31.437	9,3%
Fjármögnunarahreyfingar	(375.606)	(450.496)	(74.890)	(16,6%)
Breyting á handbæru fé	203.107	(121.704)	324.811	266,9%

Sjóðstreymisfirlit A hluti

Samkvæmt sjóðstreymisfirliti nam veltufé frá rekstri 779,4 millj. kr. eða 16,5% af rekstrartekjum A hluta. Hækkun veltufjár frá rekstri milli ára nemur 115 millj. kr., en þá var veltufé frá rekstri 15% af heildartekjum.

Fjárfestingarhreyfingar nettó voru 386,9 millj. kr., eða um 112,5 millj. kr. hærrí en fyrra ár. Helstu fjárfestingar á árinu voru í fasteignum og gatnagerð.

Afborganir lána og greiðsla skuldbindinga voru um 339 millj. kr.

Handbært fé hækkaði um 226,7 millj. kr. á árinu og nam það 506,4 millj. kr. í árslok 2014.

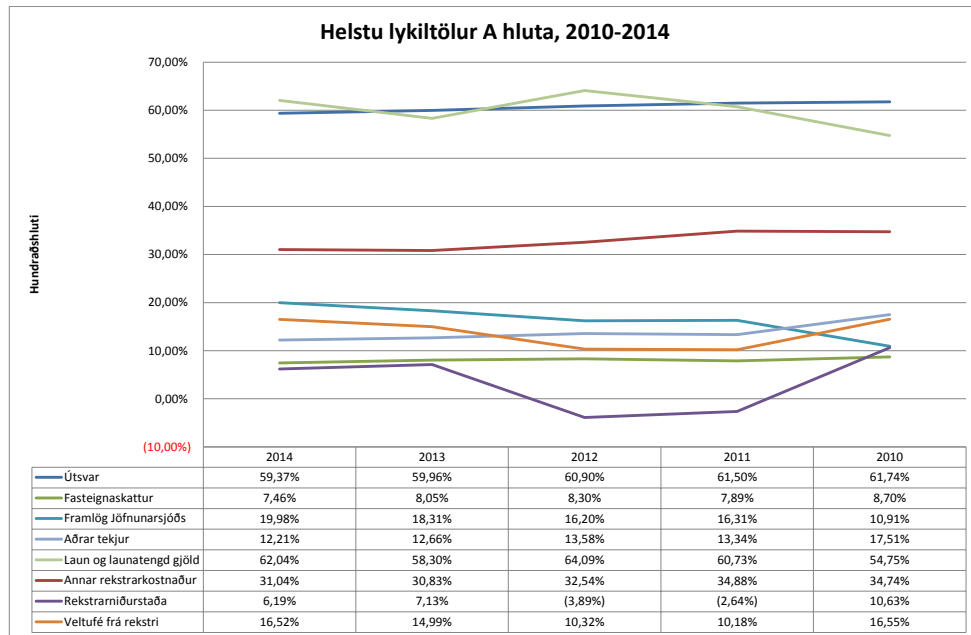
Eftirfarandi tafla sýnir í þúsundum króna samanburð sjóðstreymisfirlits fyrir A hluta árána 2013 og 2014. Jafnframt eru sýnd frávik í fjárhæðum og hundradshlutum.

	2014	2013	Breyting milli ára	
Veltufé frá rekstri	779.449	664.499	114.949	17,3%
Breytingar á rekstrart. eignum og skuldum ...	174.820	17.032	157.788	926,4%
Handbært fé frá rekstri	954.269	681.532	272.737	40,0%
Fjárfestingahreyfingar	(386.863)	(274.402)	112.461	41,0%
Fjármögnunarahreyfingar	(340.717)	(475.519)	(134.802)	(28,3%)
Breyting á handbæru fé	226.689	(68.389)	295.078	431,5%

Nánari greiningu sjóðstreymis A og B hluta er að finna á bls. 10 í ársreikningi 2014.

5.4. Lykiltölur

Í skýringu nr. 29 á bls. 24-25 í ársreikningnum eru birt yfirlit um lykiltölur A og B hluta. Lykiltölur A hluta sýna þróun í rekstri sveitarfélagsins síðastliðin fimm ár í hlutfalli af tekjum. Eftirfarandi línurit sýnir breytingu á nokkrum lykiltölum í A hluta tímabilið 2010-2014.

Á framangreindu tímabili hafa launagjöld A hluta sveitarfélagsins verið á bilinu 59-61% af tekjum sveitarfélagsins sem er nánast sama hlutfall og útsvar sem hlutfall af tekjum eða um 59-62%. Samkvæmt árbók sveitarfélaga var hlutfall launagjalda allra sveitarfélaga á landinu á tímabilinu 2010-2013 51-55%, lægst 2013 50,6%. Við teljum mikilvægt að leita skýringa á frávikum einstaka lykiltalna frá almennum viðmiðum.

6. MIKILVÆGAR REIKNINGSSKILAAÐFERÐIR

6.1. Almennt um reikningsskilaaðferðir og mat stjórnenda

Við gerð reikningsskilanna hafa stjórnendur lagt mat á ýmsa liði reikningsskilanna eða aflað sérfræðiálits vegna þeirra, s.s. vegna niðurfærslu skammtímakrafna, leigulóða, skuldbindinga og annarra liða.

Stjórnendur sveitarfélagsins hafa staðfest við okkur að ársreikningur sveitarfélagsins gefi að þeirra mati glögga mynd í samræmi við sveitarstjórnarlög, lög um ársreikninga nr. 3/2006, reglugerð um framsetningu og innihald ársreikninga og samstæðureikninga, reglugerð um bókhald og ársreikninga sveitarfélaga nr. 944/2000 og auglýsingar ráðuneytis sveitarstjórnarmála um reikningsskil sveitarfélaga.

Við höfum kannað að fylgt hafi verið viðurkenndum reikningsskilaaðferðum við framsetningu ársreikningsins og mat einstakra liða og að hann hafi að geyma þær upplýsingar um rekstur og fjárhagsstöðu sveitarfélagsins sem lög og reglur mæla fyrir um.

Samkvæmt reglugerð nr. 944/2000, um bókhald og ársreikninga sveitarfélaga, er gert ráð fyrir að sveitarfélög hagi bókhaldi sínu og reikningsskilum í samræmi við ákvæði laga um bókhald nr. 145/1994 og lög um ársreikninga að svo miklu leyti sem sveitarstjórnarlög mæla ekki fyrir á annan veg eða reglugerðir settar á grundvelli þeirra. Ársreikningar sveitarfélaga byggja á almennum reikningsskilaaðferðum.

Ársreikningur Akraneskaupstaðar árið 2014 byggir í meginatriðum á sömu reikningsskilaaðferðum og árið áður í samræmi við framangreind lög og reglur.

Í skýringu nr. 3, liðum a-o, í ársreikningnum er gerð grein fyrir mikilvægum reikningsskilaaðferðum við gerð ársreikningsins. Vísast til þeirra varðandi reikningsskilaaðferðir, en hér á eftir verður gerð grein fyrir mati á helstu liðum ársreikningsins.

6.2. Fastafjármunir

Varanlegir rekstrarfjármunir

Varanlegir rekstrarfjármunir fyrir A og B hluta námu um 5.145,8 millj. kr. í árslok 2014 eða um 42,4% af heildareignum sveitarfélagsins.

Leigðar eignir eru fasteignir og önnur mannvirki sem sveitarfélagið leigir til sín samkvæmt leigusamningum sem eru að lágmarki til þriggja ára og ekki uppsegjanlegir af hálfu sveitarfélagsins innan árs frá upphafsdegi leigusamnings. Engir slíkir samningar voru hjá sveitarfélaginu í árslok 2014.

Lóðir og lendur eru færðar á gangvirði eða núvirði framtíðarleigutekna samkvæmt fyrirliggjandi leigusamningum sé það lægra. Lóðir og lendur eru endurmetnar á hverjum reikningsskiladegi og endurmat er fært á eiginfjárreikning. Endurmat er fært ef breyting frá bókfærðu verði nemur 5% eða meira. Lóðir og lendur sem sveitarfélagið hefur leigutekjur af eru ekki afskrifaðar.

Ekki hefur verið framkvæmt sérstakt endurmat sbr. 30. gr. laga nr. 3/2006 um ársreikninga á varanlegum rekstrarfjármunum Akraneskaupstaðar, öðrum en leigulóðum.

Stofnframlög og eignarhlutar í félögum

Eignarhlutir A og B hluta í félögum nema 4.971 millj. kr. í árslok, þar af nema eignarhlutir í Orkuveitu Reykjavíkur sf. og Faxaflóahöfnum sf. 4.657 millj. kr. Eignarhlutar í félögum og stofnunum eru eignfærðir í samræmi við auglýsingu nr. 790/2001 um reikningsskil sveitarfélaga. Ákvæði 3. gr. um eignarhluta í öðrum félögum eru þannig:

„Í samanteknum reikningsskilum sveitarfélaga skal beitt hlutdeildaraðferð við meðhöndlun eignarhluta og afkomu dóttur- og hlutdeildarfélaga. Eignarhlutar í eigu sveitarsjóðs (A-hluta) skulu færðir til eignar á kostnaðarverði, sbr. III. kafla laga um ársreikninga nr. 144/1994. Í reikningsskilum sveitarsjóðs er eigi heimilt að beita hlutdeildaraðferð við meðhöndlun eignarhluta og afkomu fyrirtækja sveitarfélaga þar sem fyrst og fremst er verið að draga fram ráðstöfun skatttekna.“

Eignarhlutar í sameignarfélögum, þ.m.t. í Orkuveitu Reykjavíkur sf. og Faxaflóahöfnum sf., eru færðir í samræmi við ákvæði ofangreindrar auglýsingar.

Varðandi áhættu af eignarhlut í Orkuveitu Reykjavíkur sf. vísast til skýringar nr. 24 í ársreikningum.

Langtímakröfur

Langtímakröfur A og B hluta nema skv. efnahagsreikningi í árslok 871,6 millj. kr., þar af nema kröfur á Orkuveitu Reykjavíkur sf. 871,2 millj. kr. sem tilkomnar eru vegna víkjandi láns að fjárhæð 743,2 millj. kr. og kröfu vegna fráveituframkvæmda að fjárhæð 136 millj. kr. Langtímakrafa vegna fráveituframkvæmda er færð niður um 7,5 millj. kr. vegna óvissu um uppgjör og innheimtu.

Varðandi víkjandi lán til Orkuveitu Reykjavíkur sf. vísast til skýringar nr. 25 í ársreikningum.

6.3. Skammtímakröfur

Óinnheimtar skatttekjur

Útsvar ársins 2014 nam 2.802 millj. kr. samanborið við 2.659 millj. kr. árið 2013 eða 5,4% hækkun á milli ára.

Samkvæmt efnahagsreikningi námu óinnheimtar útsvarstekjur 372,5 millj. kr. í árslok 2014 samanborið við 365 millj. kr. í árslok 2013 eða hækkun um 2% milli ára. Ógreitt álagt útsvar í árslok var 173 millj. kr. samanborið við 160 millj. kr. árið 2013 eða 8,2% hækkun.

Óbein niðurfærsla óinnheimtra útsvarstekna nam 96,8 millj. kr. í árslok 2014 en 88,3 millj. kr. í árslok 2013. Á árinu 2014 var afskrifað útsvar 15,3 millj. kr. og nemur gjaldfærð niðurfærsla því 23,8 millj. kr. Breyting niðurfærslu er færð til lækkunar á skatttekjum og vaxtatekjum í rekstrarreikningi.

Hlutfall óbeinnar niðurfærslu útsvars nemur 56% af óinnheimtu álögðu útsvari í árslok 2014 samanborið við 55% í árslok 2013.

Niðurfærslan er metin út frá greiningu á eftirstöðvum útsvars sem lagt er á gjaldendur utan staðgreiðslu.

Aðrar óinnheimtar tekjur og skammtímakröfur

Samkvæmt efnahagsreikningi námu aðrar óinnheimtar tekjur og skammtímakröfur A og B hluta 213 millj. kr. í árslok 2014, en á árinu voru tekjufærðar 6,2 millj. kr. vegna tekjufærslu krafna umfram afskrift og nemur tekjufærsla vegna breytingar á niðurfærslu því 5,4 millj. kr.

Óbein niðurfærsla viðskiptakrafna nam 7 millj. kr. í árslok 2014 og hækkaði um 0,3 millj. kr. frá fyrra ári.

6.4. Skuldir og skuldbindingar

Lífeyrisskuldbinding

Á sveitarfélaginu hvílir skuldbinding vegna lífeyrisréttinda starfsmanna sveitarfélagsins sem eiga aðild að Lífeyrissjóði Akraneskaupstaðar (sem er nú rekinn af B deild LSS), Lífeyrissjóði hjúkrunarfræðinga og B deild Lífeyrissjóðs starfsmanna ríkisins. Lífeyrisskuldbindingin nam 3.670 millj. kr. í árslok 2014 þegar frá henni hefur verið dregin verðbætt innborgun, 76 millj. kr. á árunum 2012-2014. Nemur nettó hækkan skuldbindingarinnar á árinu 314 millj. kr. Næsta árs greiðsla lífeyrisskuldbindingar er áætluð um 79 millj. kr. Áætlaðar greiðslur lífeyrisskuldbindingar sem falla til innan næstu fimmtán ára eru 1.820 millj. kr.

Samkvæmt tryggingafræðilegri úttekt á lífeyrissjóðnum hvíla til viðbótar við framangreinda skuldbindingu Akraneskaupstaðar vegna Lífeyrissjóðs Akraneskaupstaðar umtalsverðar skuldbindingar, eða um 1.683 millj. kr., á öðrum stofnunum og fyrirtækjum, en um er að ræða opinbera aðila sem greiða nú viðbótarframlög vegna verðbóta á lífeyri. Samkvæmt reglugerð Lífeyrissjóðs Akraneskaupstaðar ábyrgist Akraneskaupstaður allar skuldbindingar hans. Að mati stjórnenda Akraneskaupstaðar bera viðkomandi stofnanir og félög ábyrgð á sínum skuldbindingum þó ekki hafi verið gengið frá formlegum samningum þess efnis. Færsla skuldbindingarinnar í ársreikninginn vegna Lífeyrissjóðs Akraneskaupstaðar miðast því við ábyrgð vegna lífeyrisréttinda starfsmanna í A og B hluta sveitarfélagsins.

Vakin er athygli á að staða (gjaldhæfi) lífeyrissjóðs samkvæmt tryggingafræðilegri úttekt er undirorpin óvissu vegna þeirra gagna, forsendna og líkinda, sem notuð eru við útreikning á stöðu sjóðsins og fjárhæð lífeyrisskuldbindinga sjóðsfélaga í árslok 2014.

Langtímaskuldir

Langtímaskuldir A og B hluta nema í árslok 2.029,2 millj. kr. og skiptast í langtímalán að fjárhæð 2.311 millj. kr. og næsta árs afborganir langtímalána að fjárhæð 281,8 millj. kr.

Um 279,5 millj. kr., eða sem svarar til 12% af lánunum, eru bundin breytingu á erlendum gjaldmiðlum. Um 88% lána eru innlend lán sem skiptast þannig að um 84,5% heildarlána eða um 1.949,6 millj. kr. eru verðtryggð lán og um 3,5% óverðtryggð eða 81,8 millj. kr. Framangreindar skuldir eru færðar í efnahagsreikning í árslok eins og lánskjör segja til um.

Skuldbindingar utan efnahagsreiknings

Akraneskaupstaður er í hlutfallslegri ábyrgð fyrir skuldbindingum eigin fyrirtækja og stofnana, svo sem Orkuveitu Reykjavíkur sf., Faxaflóahafna sf., og annarra sameignarfélaga sbr. skýringu nr. 10 í ársreikningum. Varðandi frekari upplýsingar um skuldbindingar utan efnahagsreiknings vísast til skýringa nr. 17-23 í ársreikningi kaupstaðarins.

6.5. Önnur mál

Við endurskoðunina höfum við yfirfarið og sannreynt upplýsingar um mikilvæg mál sem skipta máli við lestur ársreiknings kaupstaðarins. Í skýringum ársreikningsins nr. 24 -28 er upplýst um þessi atriði sem m.a. varða áhættu, víkjandi lán, tengda aðila, ágreiningsmál og fleira.

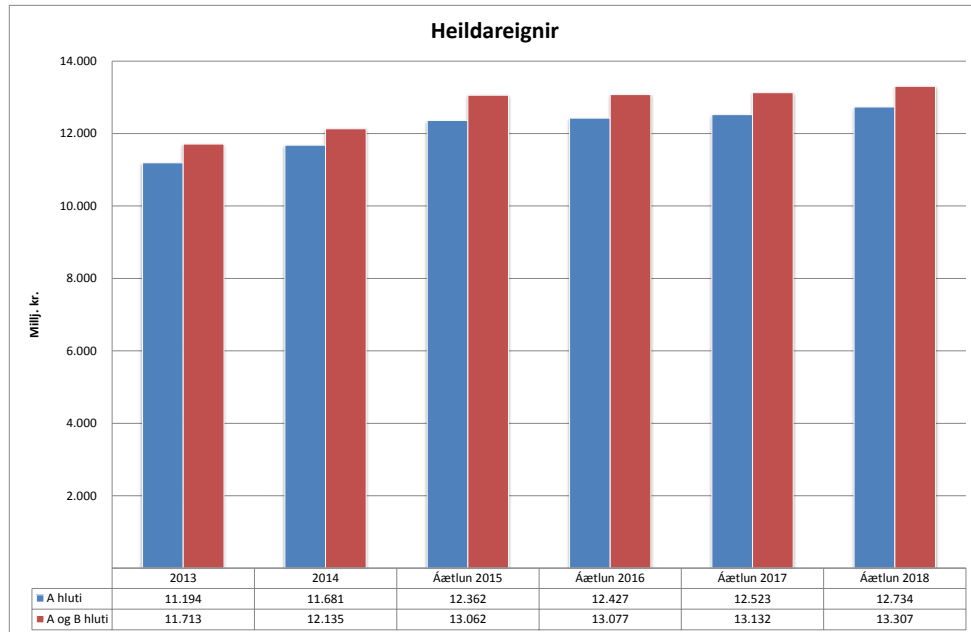
7. FJÁRHAGSSTAÐA Í ÁRSLOK OG ÞRÓUN

Undir þessum kafla setjum við fram fjárhagsstöðu sveitarfélagsins í árslok 2014 í samanburði við árið 2013 og fjárhagsáætlun sveitarfélagsins árin 2015-2018. Við vekjum athygli á að við höfum ekki sérstaklega rýnt forsendur og markmið fjárhagsáætlunar 2015-2018 og leggjum því ekki mat á áreiðanleika hennar. Fjárhagsáætlun sveitarfélagsins er eitt mikilvægasta stjórnþæki þess og því mikilvægt að vandað sé til hennar, bæði hvað varðar rekstur og fjárfestingar.

7.1. Heildareignir

Heildareignir A hluta nema samkvæmt efnahagsreikningi í árslok 11.681 millj. kr., en A og B hluta 12.135 millj. kr. Bókfærðar heildareignir sveitarfélagsins hafa hækkað um 423 millj. kr. á árinu 2014 samkvæmt efnahagsreikningi.

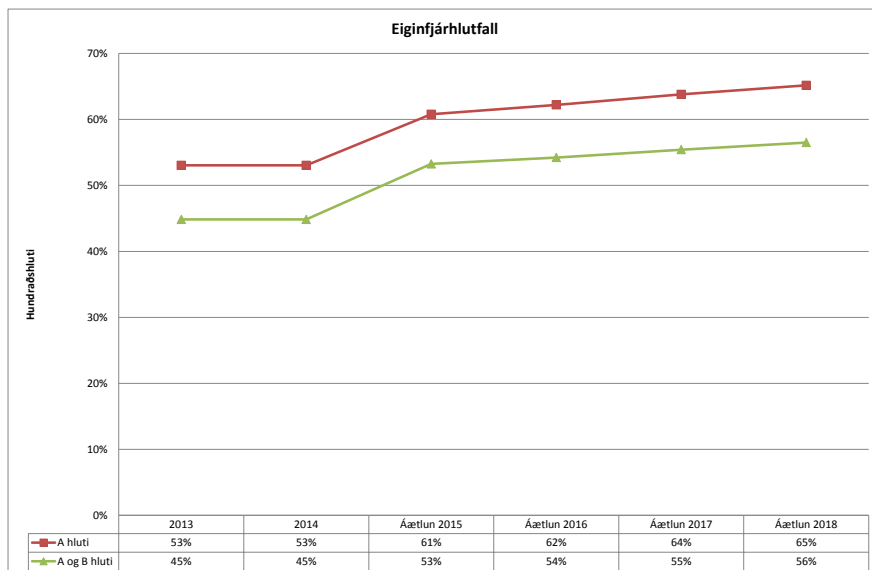
Eftirfarandi stöplarit sýnir yfirlit um heildareignir í millj. kr. fyrir A hluta annars vegar og A og B hluta hins vegar. Árin 2013 og 2014 eru heildareignir tilgreindar samkvæmt ársreikningum, en árin 2015 til 2018 eru birt í samræmi við áætlaða breytingu heildareigna í samþykktum áætlunum sveitarfélagsins.

7.2. Eiginfjárlutfall

Eigið fé A hluta nemur samkvæmt efnahagsreikningi í árslok 6.229 millj. kr. eða 53% af heildareignum og eigið fé A og B hluta 5.398 millj. kr., eða 45% af heildareignum samkvæmt efnahagsreikningi. Bókfært eigið fé A hluta hækkar á árinu um 292 millj. kr. og eigið fé A og B hluta hækkar um 146 millj. kr.

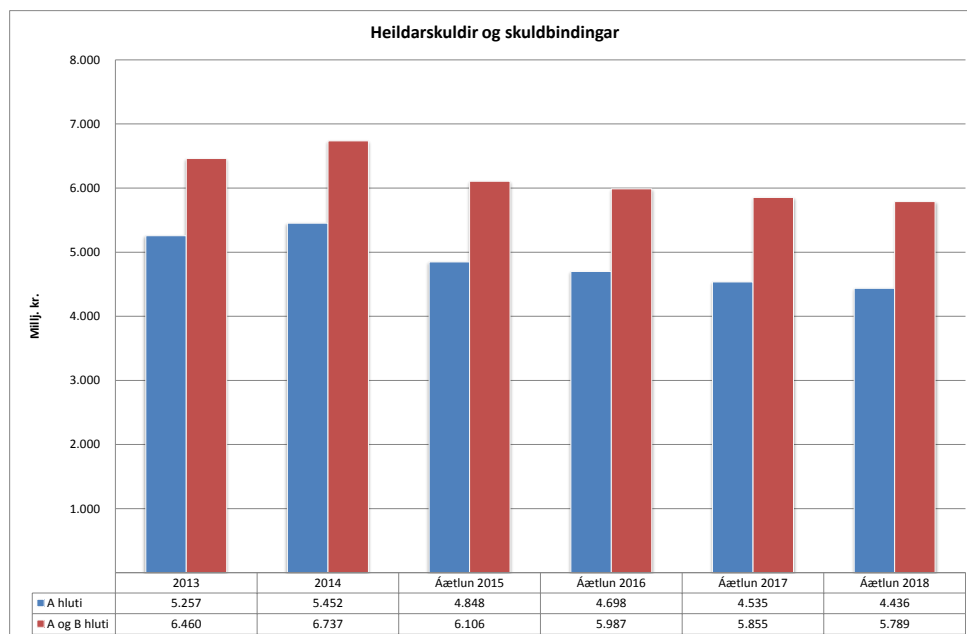
Eftirfarandi línurit sýnir eiginfjárlutfall A hluta annars vegar og A og B hluta hins vegar. Árin 2013 og 2014 eru sýnd samkvæmt ársreikningum viðkomandi ára, en árin 2015 til 2018 samkvæmt áætlaðri breytingu á eiginfjárlutfalli í samþykktum áætlunum sveitarfélagsins.

7.3. Heildarskuldir og skuldbindingar

Skuldir og skuldbindingar A hluta nema samkvæmt efnahagsreikningi í árslok 5.257 millj. kr., en A og B hluta 6.460 millj. kr. Heildarskuldir og skuldbindingar sveitarfélagsins hafa á árinu 2014 hækkað um 277 millj. kr.

Eftirfarandi stöplarit sýnir yfirlit um heildarskuldir og skuldbindingar í millj. kr. fyrir A hluta annars vegar og samantekinn A og B hluta hins vegar. Árin 2013 og 2014 eru birt í samræmi við ársreikninga viðkomandi ára, en 2015 til 2018 í samræmi við áætlaða breytingu á heildarskuldum og skuldbindingum í samþykktum áætlunum sveitarfélagsins.

7.4. Skuldahlutfall og skuldaviðmið

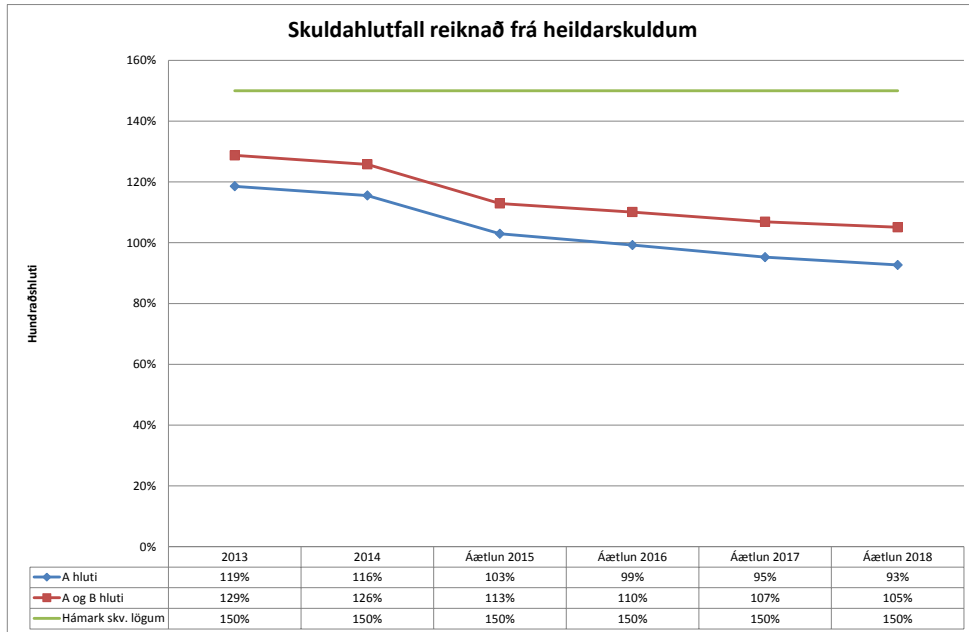
7.4.1. Skuldahlutfall

Samkvæmt sveitarstjórnarlögum nr. 138/2011 ber sveitarstjórn að sjá til þess að rekstri, fjárfestingum og ráðstöfun eigna og sjóða sé þannig hagað á hverjum tíma að sveitarfélagið muni til framtíðar geta sinnt skyldubundnum verkefnum sínum (64. gr.). Framangreindri skyldu skulu sveitarstjórnir m.a. fullnægja með því að heildarskuldir og skuldbindingar A og B hluta séu ekki hærrí en sem nemur 150% af reglulegum tekjum.

Skuldahlutfall og skuldaviðmið eru skilgreind í reglugerð um fjárhagsleg viðmið og eftirlit með fjármálum sveitarfélaga nr. 502/2012.

Skuldahlutfall A og B hluta kaupstaðarins samkvæmt ársreikningi er 126% í árslok 2014.

Eftirfarandi línurit sýnir yfirlit um þróun skuldahlutfalls fyrir A hluta annars vegar og samantekinn A og B hluta hins vegar. Árin 2013 og 2014 eru skuldir miðaðar við ársreikninga viðkomandi ára, en 2015 til 2018 í samræmi við áætlaða breytingu á heildarskuldum og skuldbindingum í samþykktum fjárhagsáætlunum kaupstaðarins. Við útreikning á hlutfallinu er miðað við rekstrartekjur samkvæmt sömu ársreikningum og áætlunum.

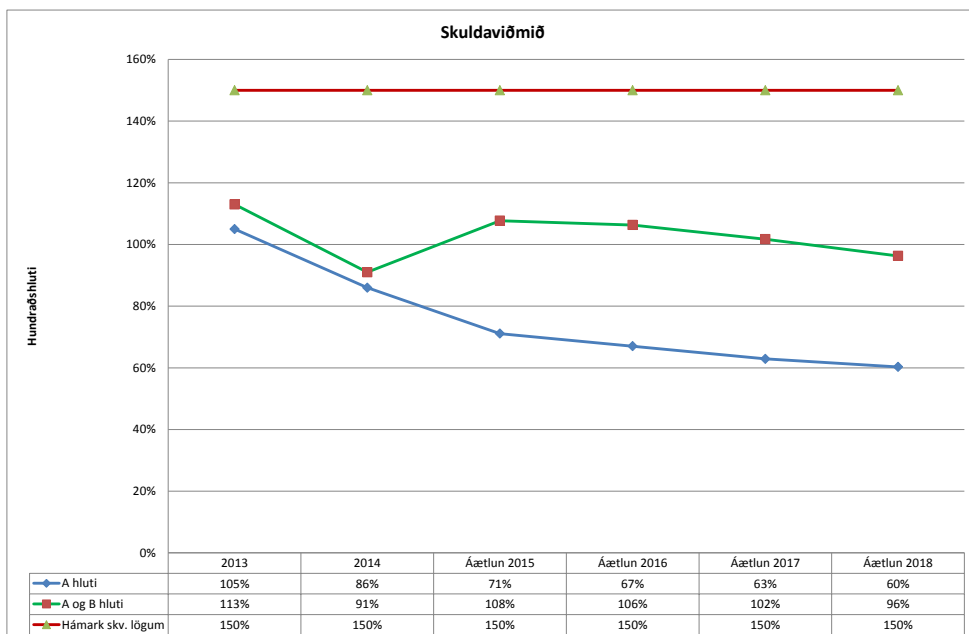

7.4.2. Skuldaviðmið

Skuldahlutfall og skuldaviðmið eru skilgreind í reglugerð um fjárhagsleg viðmið og eftirlit með fjármálum sveitarfélaga nr. 502/2012.

Við útreikning á skuldaviðmiði skal meðal annars draga frá heildarskuldum núvirði lífeyrisskuldbindingar sem áætlað er að komi til greiðslu eftir 15 ár og síðar sem og hreint veltufé sé það jákvætt. Skuldaviðmið A og B hluta kaupstaðarins samkvæmt ársreikningi er 91% í árslok 2014.

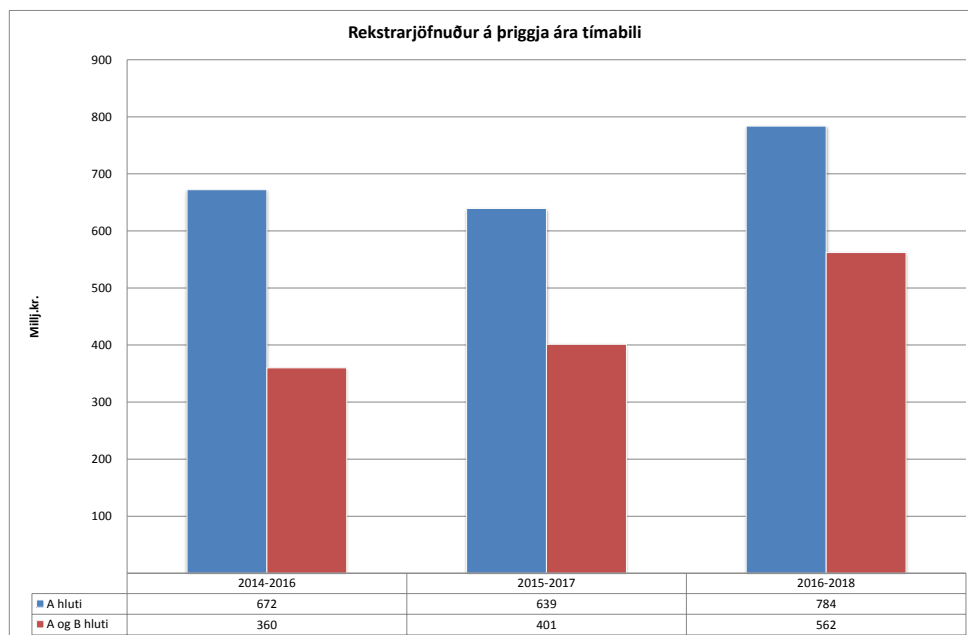
Eftirfarandi línurit sýnir yfirlit um þróun skuldaviðmiðs fyrir A hluta annars vegar og samantekinn A og B hluta hins vegar. Árin 2013 og 2014 eru skuldir miðaðar við ársreikninga viðkomandi ára, en 2015 til 2018 í samræmi við áætlaða breytingu á heildarskuldum og skuldbindingum í samþykktum fjárhagsáætlunum kaupstaðarins. Við útreikning á hlutfallinu er miðað við rekstrartekjur samkvæmt sömu ársreikningum og áætlunum.

7.5. Rekstrarjöfnuður á þriggja ára tímabili

Samkvæmt sveitarstjórnarlögum ber sveitarstjórn að sjá til þess að rekstri, fjárfestingum og ráðstöfun eigna og sjóða sé þannig hagað á hverjum tíma að sveitarfélagið muni til framtíðar geta sinnt skyldubundnum verkefnum sínum (64. gr.). Framangreindri skyldu skulu sveitarstjórnir m.a. fullnægja með því að samanlögð heildarútgjöld til rekstrar vegna A og B hluta séu á hverju þriggja ára tímabili ekki hærri en nemur samanlögðum reglulegum tekjum.

Eftirfarandi stöplarit sýnir yfirlit um þróun rekstrarjafnaðar fyrir A hluta annars vegar og samantekinn A og B hluta hins vegar. Árið 2014 er rekstrarniðurstaða miðuð við ársreikning viðkomandi árs, en 2015 til 2018 í samræmi við áætlaða rekstrarniðurstöðu í samþykktum áætlunum sveitarfélagsins.

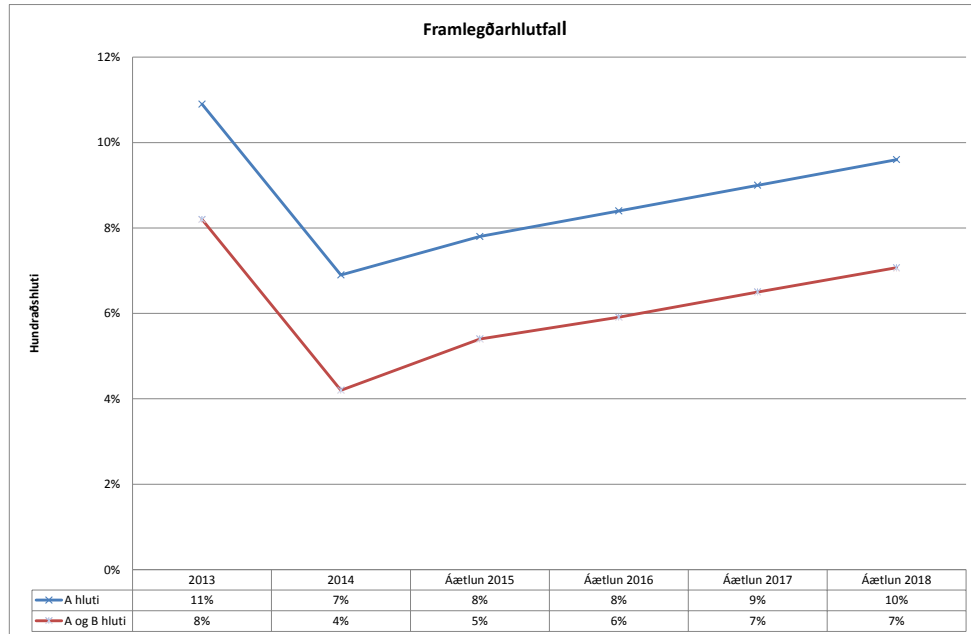

7.6. Framlegðarhlutfall

Samkvæmt 11. gr. reglugerðar nr. 502/2012 um fjárhagsleg viðmið og eftirlit með fjármálum sveitarfélaga skal eftirlitsnefnd með fjármálum sveitarfélaga, við yfirferð sína á ársreikningum og fjárhagsáætlunum sveitarfélaga athuga hvort sveitarfélag uppfyllir viðmið um rekstur og skuldastöðu, sbr. 64. gr. sveitarstjórnarlaga. Sama á við um viðauka við fjárhagsáætlun ef þeir hafa áhrif á rekstrarniðurstöðu eða skuldastöðu sveitarfélagsins. Viðmið og lykiltölur sem m.a. er horft til við heildarmat á fjárhagsstöðu og fjárhagslegri sjálfbærni sveitarfélaga er að finna í 3. gr. reglugerðar nr. 502/2012.

Ein af þeim lykiltölum sem miðað er við er framlegð sem hlutfall af reglulegum tekjum. Framlegð er samkvæmt skilgreiningu reglulegar tekjur að frádregnum rekstrargjöldum, en án afskrifta og fjármagnsliða.

Eftirfarandi línurit sýnir yfirlit um þróun framlegðarhlutfalls fyrir A hluta annars vegar og samantekinn A og B hluta hins vegar. Árin 2013 og 2014 er miðað við ársreikning viðkomandi árs, en 2015 til 2018 er miðað við áætlaða niðurstöðu í samþykktum áætlunum sveitarfélagsins.

8. ÖNNUR ATRIÐI

8.1 Rekstur A hluta fyrirtækja á árinu 2014

Til A hluta telst starfsemi sem að hluta eða öllu leyti er fjármögnuð með skatttekjum. Hér er um að ræða Aðalsjóð, en auk hans Eignasjóð, Gámu, Fasteignafélag Akraneskaupstaðar slf. og Byggðasafnið í Görðum.

Hlutverk Aðalsjóðs er umsjón með hefðbundinni starfsemi sveitarfélags er lýtur fyrst og fremst að lögbundnum verkefnum þess og heyrir beint undir sveitarstjórn. Starfsemi Aðalsjóðs er að mestu leyti fjármögnuð af skatttekjum.

Meginhlutverk Eignasjóðs er að veita einstökum sviðum í rekstri sveitarfélagsins þjónustu gegn leigu sem endurspeglar raunkostnað, þar sem rekstrarkostnaði og stofnkostnaði einstakra eigna er dreift á endingartíma þeirra.

Byggðasafnið í Görðum er að 90% hluta í eigu Akraneskaupstaðar og starfar á grundvelli laga nr. 107/2001 um byggðasöfn.

Önnur félög í A hluta hafa það meginhlutverk að veita þjónustu við einstök verkefni sveitarfélagsins gegn endurgjaldi sem endurspeglar raunkostnað.

Afkoma allra rekstrareininga í A hluta var jákvæð á árinu 2014, en vakin er athygli á neikvæðri framlegð Aðalsjóðs 95,2 millj. kr., en samkvæmt fjárhagsáætlun var gert ráð fyrir neikvæðri framlegð hans 167 millj. kr.

Veltufé frá rekstri nam 482,7 millj. kr. í Aðalsjóði, 237,4 millj.kr. í Eignasjóði og 59,4 millj.kr. í öðrum fyrirtækjum A hluta. Mikilvægt er, til lengri tíma litið, að handbært fé frá rekstri í Eignasjóði og Fasteignafélaginu slf. standi a.m.k. undir afborgunum af lánnum.

Eftirfarandi tafla í þúsundum króna sýnir samanburð rekstrarreiknings A hluta milli árana 2013 og 2014 og áætlaða rekstrarafkomu ársins 2014.

	Tekjur	Gjöld	Fjármagns- liðir	Rekstrar- afkoma 2014	Rekstrar- afkoma 2014 áætlun	Rekstrar- afkoma 2013
A hluti						
Aðalsjóður	4.752.848	(4.848.057)	297.632	202.423	128.020	288.029
Eignasjóður	727.900	(525.482)	(124.903)	77.515	40.552	26.242
Fasteignafélag Akraneskaupstaðar:	102.008	(78.052)	(23.389)	567	(32.853)	1.176
Gáma	74.004	(68.305)	(279)	5.420	2.367	5.763
Byggðasafnið í Görðum	47.315	(40.994)	(292)	6.029	21	(5.134)
Samtals A hluti	5.704.075	(5.560.890)	148.769	291.954	138.107	316.076

8.2. Rekstur B hluta fyrirtækja á árinu 2014

Til B hluta teljast fjárhagslega sjálfstæðar stofnanir og fyrirtæki sem að hálfu eða meirihluta eru í eigu sveitarfélagsins, en rekstur þessara fyrirtækja er fjármagnaður með þjónustutekjum. Fyrirtæki sem falla undir B hluta starfsemi sveitarfélagsins eru Höfði hjúkrunar- og dvalarheimili, Fasteignafélag Akraneskaupstaðar ehf. og Háhiti ehf. Höfði hjúkrunar- og dvalarheimili er að 90% hluta í eigu Akraneskaupstaðar og starfar á grundvelli laga nr. 125/199 um málefni aldraðra. Neikvæð rekstrarafkoma Höfða á árinu 2014 nam 146,1 millj. kr. eða 21,4% af tekjum. Fjárhagsáætlun Höfða gerði ráð fyrir 91,4 millj. kr. rekstartapi en það var 125,3 millj. kr. á árinu 2013. Veltufé frá rekstri Höfða nam 8,1 millj. kr. á árinu 2014, en afborgun langtímalána og greiðsla lífeyrisskuldbindinga námu um 36,7 millj. kr. og gengur heimilið því á handbært fé, sem lækkaði um 23,6 millj. kr. Á undanföllum fjórum árum hefur verið mikill halli á rekstri heimilisins, m.a. vegna hækkunar lífeyrisskuldbindinga, sem leitt hefur til neikvæðrar eiginfjárstöðu heimilisins að fjárhæð 522,3 millj. kr. í árslok 2014. Fjárhagsáætlun heimilisins fyrir tímabilið 2015-2018 gerir ráð fyrir hallarekstri öll árin og nemur áætlaður samanlagður rekstrarhalli 307 millj. kr. á tímabilinu.

Í ljósi neikvæðrar rekstrarniðurstöðu ársreiknings og fjárhagsáætlunar Höfða fyrir árið 2014 teljum við mikilvægt að stjórnendur rýni rauntölur ársins 2015 og sérstaklega áætlaða niðurstöðu ársins 2015 sem gerir ráð fyrir um 85,5 millj. kr. rekstrarhalla. Í ljósi áætlaðs neikvæðs rekstrar tímabilið 2015-2018 og fjárhagsábyrgðar eignaraðila á rekstri heimilisins er mikilvægt að eignaraðilar séu vel upplýstir um neikvæða fjárhagsstöðu heimilisins og ráðstafanir stjórnar þess til að mæta útgjöldum umfram tekjur.

Eftirfarandi tafla í þúsundum króna sýnir samanburð rekstrarreiknings B hluta milli árana 2013 og 2014 og áætlaða rekstrarafkomu ársins 2014.

	Tekjur	Gjöld	Fjármagns- liðir	Rekstrar- afkoma 2014	Rekstrar- afkoma 2014 áætlun	Rekstrar- afkoma 2013
B hluti						
Fasteignafélag Akraneskaupstaðar ehf.		(25)	20	(5)	14	(3)
Háhiti ehf.		(145)	(31)	(176)	1	(91)
Höfði hjúkrunar- og dvalarheimili .	681.070	(816.758)	(10.421)	(146.109)	(91.407)	(125.319)
Samtals B hluti	681.070	(816.928)	(10.432)	(146.290)	(91.392)	(125.413)

8.3. Fjárhagsáætlun tímabilið 2015-2018

Fjárhagsáætlun sveitarfélagsins er eitt mikilvægasta stjórnþæki þess. Samkvæmt sveitarstjórnarlögum tekur fjárhagsáætlunargerðin til næstu fjögurra ára. Þannig nær núgildandi fjárhagsáætlun kaupstaðarins til árana 2015-2018.

Stefna stjórnenda til lengri tíma birtist þannig í fjárhagsáætlunum sem er vegna næsta árs útfærð niður á einstaka málaflökka, deildir og tegundir bókhaldsins og gefin út í fjárhagsáætlunarbók kaupstaðarins fyrir árin 2015-2018. Í kafla 4 hér að framan er gerð grein fyrir samanburði rauntalna 2014 og áætlunar þess árs.

Bæjarstjórn samþykkti á fundi sínum 11. desember 2014 fjárhagsáætlun um rekstur, framkvæmdir og fjármögnun fyrir sveitarfélagið til næstu fjögurra ára eins og sveitarstjórnarlög kveða á um.

Samþykkt áætlun gerir ráð fyrir jákvæðri rekstrarniðurstöðu fyrir öll árin sem áætlanir ná til, jafnframt því sem gert er ráð fyrir að reksturinn skili veltufé til fjárfestinga, afborgana lána og greiðslu lífeyrisskuldbindinga.

Samkvæmt samþykktri fjárhagsáætlun er gert ráð um 135 milj. kr. árlegri fjárfestingu árin 2016-2018 en árið 2015 er hún áætluð 145 millj. kr. Samþykkt áætlun gerir ráð fyrir að framangreindar fjárfestingar verði fjármagnaðar með veltufé frá rekstri.

Samþykkt áætlun gerir ráð fyrir að greiðslur lífeyrisskuldbindinga verði um 577 millj. kr. á tímabilinu og afborgun langtímalána um 1.069 millj. kr. en engar nýjar lántökur eru áætlaðar á tímabilinu.

Samþykkt áætlun gerir ráð fyrir að handbært fé aukist um 343 millj. kr. frá ársbyrjun 2015 til ársloka 2018 og nemi þá um 707 millj. kr.

9. SÉRSTÖK UMFJÖLLUNAREFNI

9.1. Innra eftirlit og stjórnýsla

Birting fjárhagsupplýsinga fyrir bæjarráði

Bókhaldsdeild kaupstaðarins vann reglulega árshlutauppgjör fyrir A og B hluta sem lögð voru fram í bæjarráði og bæjarstjórn. Samkvæmt yfirlitum var þróun rekstrarniðurstöðu Akraneskaupstaðar innan ársins 2014 þannig í samanburði við áætlun ársins í þús. króna. Neikvæð afkoma er í sviga:

	A-hluti rauntölur	A-hluti áætlun	Frávik A hluti	A og B-hluti rauntölur	A og B-hluti áætlun	Frávik A og B hluti
Janúar til mars	114.394	130.306	(15.912)	112.493	132.513	(20.021)
Janúar til apríl	120.632	109.237	11.396	99.664	105.520	(5.856)
Janúar til maí	195.076	119.689	75.387	158.860	110.338	48.522
Janúar til júní	212.682	97.199	115.483	159.060	71.935	87.125
Janúar til júlí	161.338	124.485	36.853	88.398	51.580	36.818
Janúar til september	194.210	23.933	170.277	100.667	(41.728)	142.395
Ársreikningur	291.955	138.107	153.848	145.665	46.714	98.951

Niðurstöður bæði rauntalna og áætlunar fyrir ofangreind tímabil benda til að lotun rauntalna og áætlunar innan ársins sé ekki nægjanlega nákvæm. Við teljum mikilvægt að stjórnendur rýni betur færsluaðferðir og lotun einstakra tekna- og gjaldaliða til að tryggja betur áreiðanleika mánaðarlegra árshlutayfirlita og áætlunar innan ársins.

Við bendum stjórnendum á að liður í bættri stjórnýsly og upplýsingagjöf til stjórnenda geti falist í því að semja árshlutauppgjör, t.d. fyrir tímabilið janúar til september, þar sem fylgt er þeim verklagsreglum og kröfum sem gilda um ársuppgjör.

Verkferlar og innra eftirlit

Við ítrekum mikilvægi þess að helstu verkferlar verði skráðir í samræmi við ábendingar okkar í síðustu endurskoðunarskýrslum. Mikilvægt er að gerðar séu skýrar formkröfur varðandi gerð þeirra, s.s. varðandi útgáfunúmer, tilgang, samþykkt ábyrgðarmanns, endurskoðun og tilvísun til annarra verkferla. Samkvæmt upplýsingum stjórnenda er áformað að ljúka uppfærslu og gerð verkferla á árinu 2015. Sjá ennfremur umfjöllun undir liðnum "Ábendingar í fyrri endurskoðunarskýrslum".

Ábendingar í fyrri endurskoðunarskýrslum

Í endurskoðunarskýrslum síðustu ára höfum við sett fram fjölmargar ábendingar um atriði sem við teljum mikilvægt að stjórnendur bregðist við og komi í framkvæmd. Samkvæmt upplýsingum sem stjórnendur hafa birt okkur á undanförunum árum hafa þeir almennt brugðist vel við ábendingum okkar og haft góð áform um að koma úrbótum í framkvæmd og lokið hluta þeirra. Þrátt fyrir góð áform hefur ekki enn tekist að koma mikilvægum úrbótum í framkvæmd. Meðal þeirra atriða sem við höfum einkum bent á er að sett verði með formlegum hætti verklagsreglur og verkferlar varðandi bókhald og fjármál sveitarfélagsins og tryggt sé að slíkar reglur séu aðgengilegar öllum sem vinna eiga eftir þeim. Einnig er mikilvægt að gæta þess að verkferlar og verklagsreglur uppfylli lög, reglur og viðmið sem fara ber eftir. Önnur atriði sem við teljum mikilvægt að koma í framkvæmd og/eða ljúka við skv. fyrri ábendingum varða:

- Bætt eftirlit með tekjum, einkum fasteignagjöldum.
- Bætt verklag við utanumhald sjóðs hjá Fjöliðjunni.
- Að bætt verði úr verklagi við innri kostnaðarfærslur, bæði er varðar kostnaðargrunn og skráningu mælieininga.
- Að bætt verði úr utanumhaldi um samninga þannig að hægt verði að nálgast á aðgengilegan hátt yfirlit um virka samninga sem hafa í för með sér fjárhagsskuldbindingar fyrir kaupstaðinn á hverjum tíma.

- Ábendingu um mikilvægi þess að við endurskoðun kaupstaðarins liggja fyrir upplýsingar úr gagnagrunni lífeyrissjóðsins sem eru forsendur fyrir útreikningi og skiptingu lífeyris-skuldbindingar niður á ábyrgðaraðila (launagreiðendur).
- Ábendingu um að innleidd sé formleg öryggisstefna varðandi rekstur tölvukerfa kaupstaðarins sem byggja m.a. á áhættumati, skjalfestum verklagsreglum, reglubundnu eftirliti, prófunum og viðbragðsáætlun við frávikum.
- Ábendingu um mikilvægi þess að gera átak í að ljúka gerð óendurnýjaðra lóðaleigusamninga, þannig að réttarstaða kaupstaðarins og leigulóðarhafa sé hafin yfir allan vafa (áætlað að um 200 lóðaleigusamningar séu óendurnýjaðir.)
- Ábendingu um mikilvægi þess að lokið verði við gerð heildstæðrar lausafjárskráningar sbr. ákvæði reglugerðar nr. 944/2000 um bókhald og ársreikninga sveitarfélaga með síðari breytingum.
- Ábendingu um framkvæmd staðgreiðslu af framfærslugreiðslum, en hluta þeirra hefur verið haldið utan staðgreiðslu.
- Ábendingu um að ekki hafi verið lokið við frágang á samningi við Orkuveitur Reykjavíkur í kjölfar gildistöku laga nr. 9/2009 og reglugerðar um fráveitur sveitarfélaga nr. 982/2010
- Ábendingu um þá áhættu og óvissu sem ríkir varðandi fjárhæð bókfærðrar lífeyris-skuldbindingar í ársreikningi Akraneskaupstaðar þar sem uppgjör lífeyrisskuldbindingar milli Akraneskaupstaðar og ríkissjóðs hefur ekki farið fram.

Fjárhagsbókhaldskerfi

Á árinu var innleidd ný uppfærsla af upplýsingakerfinu Microsoft Dynamics NAV fyrir sveitarfélög. Kerfið samanstendur af nokkrum hlutum sem mögulegt er að tengja ýmsum sérkerfum og lausnum frá sama framleiðanda. Við teljum mikilvægt að stjórnendur fari yfir með hvaða hætti einstaka hlutir kerfisins eru nýttir hjá kaupstaðnum, s.s. félagsmálastjórnin, sem unnt er að nýta til skráningar og utanumhalds reglubundinna bókana á einstaklinga, jafnframt því að nýta til tölfraðilegrar greiningar og skýrslugerðar. Við vekjum athygli stjórnenda á að ýmsar staðlaðar skýrslur í kerfinu virka ekki sem skyldi þrátt fyrir nýja uppfærslu. Að okkar mati er mikilvægt að almennir notendur í kerfinu geti kallað fram staðlaðar skýrslur. Við endurskoðunina vöktum við athygli deildarstjóra bókhaldsdeildar á málinu, en þá vantaði mikilvægar skýrslur, s.s. um samþykka reikninga eftir forstöðumönnum. Við skoðun á forðaskrá (gjaldskrá) í fjárhagsbókhaldskerfinu kom í ljós að ógildum gjaldskrá hefur ekki verið lokað í kerfinu. Við mælum með að aðeins gildandi gjaldskrár kerfisins séu opnar hverju sinni.

Verkbókhald og innri færslur

Verkbókhald innan rekstrareininga er nauðsynlegt svo stjórnendur þeirra hafi tök á því að fylgjast með kostnaðarþróun innan rekstrareiningar. Verkbókhaldið er skipuleg aðferð til að staðsetja hvar í rekstrareiningunni kostnaður myndast, hvernig hann skiptist á milli deilda og þjónustuaufurða ásamt því sem mögulegt er að fylgjast með því hvort og hvenær hann skilar sér til baka sem tekjur/endurgreiðsla til rekstrareiningarinnar. Kannað var hvort fyrir lægju leiðbeinandi verklagsreglur til starfsmanna varðandi skráningu og færslu í verkbókhald, jafnframt því sem kannað var hvort fyrir lægi stefna hjá kaupstaðnum varðandi innri færslur. Niðurstaða könnunarinnar leiddi í ljós að skráðar verklagsreglur liggja ekki fyrir varðandi verkbókhald og engin stefnumótun hefur verið gerð varðandi innri færslur umfram það sem fram kemur í fjárhagsáætlun, en áætlaðar færslur þar byggja einkum á framreikningi milli ára og útreikningi skv. ákvæðum í auglýsingu um reikningsskil sveitarfélaga nr. 790/2001 með síðari breytingum. Við ítrekum ábendingu um mikilvægi þess að millifærðar fjárhæðir byggja á réttum kostnaðargrunni og raunverulegum mælieiningum, s.s. tímafjöldi. Mikilvægt er að kaupstaðurinn beiti verk- og kostnaðarbókhaldi til að halda utan um raunkostnað við tiltekna þjónustu/framkvæmdir og leggi þannig grunninn að réttri kostnaðargreiningu viðkomandi þjónustu/framkvæmda.

Lausafjárskrá

Við endurskoðunina lá fyrir skrá um listaverk í eigu kaupstaðarins. Skrá um aðra lausafjármuni kaupstaðarins lá ekki fyrir við ársuppgjör 2014 og var því ekki meðal þeirra bókhaldsgagna sem ber að leggja fram við endurskoðun. Samkvæmt upplýsingum bæjarstjóra verður unnið að uppfærslu lausafjárskrár á árinu 2015. Mikilvægt er að við gerð heildstæðrar lausafjárskrár komi m.a. fram upplýsingar varðandi staðsetningu, ábyrgðaraðila, seljanda/þjónustuaðila, kaupverð og aðrar

nauðsynlegar upplýsingar. Við leggjum áherslu á að lausafjárskrá verði hluti af bókhaldskerfi sveitarfélagsins og kaup á búnaði færð í hana strax við samþykkt innkaupareiknings.

Rekstraröryggi upplýsingakerfa

Akraneskaupstaður er með samning frá 27. júlí 2012 við Upplýsingatæknifélagið Omnis ehf. um hýsingu og rekstur miðlægs búnaðar og útstöðva, afritun og rekstur netkerfis. Jafnframt er kaupstaðurinn með samninga um notkun ýmissa upplýsingakerfa, s.s. Dynamics NAV fjárhagskerfi fyrir sveitarfélög.

Við endurskoðunina spurðumst við fyrir um hvort fyrir lægi hjá kaupstaðnum stefna þar sem ákveðin væru markmið og öryggiskröfur til reksturs upplýsingakerfa. Jafnframt hvort fyrirbyggjandi væru skriflegar lýsingar á helstu verkferlum mikilvægum fyrir rekstur og öryggi upplýsingakerfa.

Verkferlar vegna ofangreinds ættu m.a. að taka til stjórnunar, úthlutunar, endurskoðunar og afturköllunar aðgangsheimilda að upplýsingakerfum, þ.m.t. færanlegum miðlum og upplýsingavinnslubúnaði. Samkvæmt upplýsingum stjórnenda liggur slík stefna ekki fyrir hjá kaupstaðnum.

Við ítrekum fyrri ábendingar okkar um mikilvægi þess fyrir rekstraröryggi kaupstaðarins og verndun upplýsinga að innleidd sé formleg öryggisstefna varðandi rekstur tölvukerfa kaupstaðarins sem byggir m.a. á áhættumati, skjalfestum verklagsreglum, reglubundnu eftirliti, prófunum og viðbragðsáætlun við frávikum.

Endurskoðun tekna

Við endurskoðunina gerðum við athugun á því með hvaða hætti stjórnendur hefðu skipulagt markvisst eftirlit með tekjum sveitarfélagsins, bæði er varðaði stjórnunarlegt og fjárhagslegt eftirlit.

Beint var spurningum til stjórnenda er vörðuðu sérstaklega útsvar, fasteignagjöld, Jöfnunarsjóð og leigutekjur. Jafnframt var gerð úrtakskönnun á skráningu tekna. Helstu niðurstöður úr svörum stjórnenda og úrtakskönnun eru eftirfarandi:

Fasteignagjöld

Samkvæmt svörum stjórnenda er ekki viðhaft skipulagt eftirlit með rétt tilgreindum upplýsingum, s.s. byggingarstig, notkun og flokkun í Fasteignaskrá Íslands.

Leigutekjur

Samkvæmt svörum stjórnenda eru ekki í gildi sérstakar reglur um húsaleigu eigna Akraneskaupstaðar en heimiluð eru endurgjaldslaus afnot þeirra í einhverjum tilfellum, s.s. vegna íþróttaviðburða, til starfsmanna og fl. Eingöngu eru gerðir húsaleigusamningar vegna íbúðarhúsnæðis. Við teljum mikilvægt að sett sé heildstæð gjaldskrá og verklagsreglur um leigu, meðferð niðurgreiddrar leigu og annan afnotarétt af fasteignum kaupstaðarins. Samkvæmt upplýsingum stjórnenda er unnið að því að setja verklagsreglur varðandi leigu eigna kaupstaðarins.

Jöfnunarsjóðstekjur

Samkvæmt svörum stjórnenda eru upplýsingagjöf og útreikningar vegna Jöfnunarsjóðsframlaga ekki sérstaklega rýnd af fjármáladeild kaupstaðarins, m.a. vegna mikilla anna. Við teljum mikilvægt að fjármáladeild kaupstaðarins rýni upplýsingagjöf og útreikninga Jöfnunarsjóðsframlaga.

Útsvar

Samkvæmt svörum stjórnenda hefur kaupstaðurinn ekki farið fram á að fá staðfest frá eftirlitsaðila að innheimta útsvars sé í samræmi við almennar reglur og fyrirmæli. Það er mat stjórnenda að upplýsingagjöf og skýringar frá sýslumanni varðandi afskriftir séu takmarkaðar.

Samkvæmt svörum stjórnenda hefur kaupstaðurinn ekki kannað hvort fyrir liggja úttekt eftirlitsaðila á innheimtuskilakerfi ríkisins eða fengið staðfestingu Ríkisendurskoðunar á uppgjöri Fjársýslunnar á útsvari ársins 2014.

Niðurstaða

Í ljósi ofangreindra svara teljum við mikilvægt;

- að skrá verkferla við tekjuskráningu sveitarfélagsins,
- að setja verklagsreglur og gjaldskrá um leigu eigna,
- að efla innra eftirlit með upplýsingagjöf og útreikningum,
- að afla í ríkara mæli en nú er gert ytri staðfestinga um tekjur og innheimtu þeirra.

Fylgiskjalaendurskoðun

Úrtaskannanir á fylgiskjöllum voru gerðar með það í huga að kanna hvort fjárhæðir skiluðu sér á rétta bókhaldslykla, hvort fært væri á rétt tímabil, hvort samþykkt reikninga væri í lagi og hvort reikningar uppfylltu skilyrði laga og formkröfur.

Við fylgiskjalaendurskoðun kom í ljós dæmi um að útgjöld voru gjaldfærð samkvæmt millifærslu-kvittun í banka og einnig dæmi um gjaldfærslu samkvæmt reikningi stílaðan á þriðja aðila, en bætt var úr því eftir ábendingu okkar. Við ítrekum mikilvægi þess að engin útgjöld séu gjaldfærð nema samkvæmt gildum kostnaðarreikningum sem stílaðir eru á Akraneskaupstað.

Að öðru leyti reyndust reikningar í flestum tilfellum uppfylla reglur um form og skilyrði laga. Jafnframt sýndi skoðunin að almennt er færsla á bókhaldslykla rétt, en ábendingum var komið á framfæri við deildarstjóra bókhaldsdeildar og starfsmenn í bókhaldi um leiðréttingar sem gerðar voru á meðan uppgjöri stóð.

Launaferillinn

Við endurskoðunina könnuðum við launaferil sveitarfélagsins. Meðal annars var kannað hvort fyrir lægi formlegt áhættumat varðandi launaferilinn og hvort val eftirlitsaðgerða byggði á niðurstöðum formlegs áhættumats. Samkvæmt svörum stjórnenda byggja eftirlitsaðgerðir með launum ekki á formlegu áhættumati, en eftirlit með launagjöldum er einkum framkvæmt með samanburði við fjárhagsáætlun og launadeild sinnir eftirliti með yfirferð á vinnuskýrslum og ýmsum öðrum atriðum í tengslum við launaútborgun. Jafnframt áritar sviðsstjóri fjármála- og stjórnásviðs samþykki sitt á launaútborgun áður en hún kemur til greiðslu.

Við teljum mikilvægt að í framhaldi af innleiðingu nýs launakerfis verði launaferill sveitarfélagsins uppfærður og skráður með ýtarlegri hætti en nú er. Jafnframt er mikilvægt að eftirlitsaðgerðir með launaferlinum byggja á formlegu áhættumati sem er endurmetið reglulega.

Staðgreiðsla af framfærslugreiðslum

Samkvæmt verklagsreglu sem hefur verið í framkvæmd á bæjarskrifstofunni undanfarin ár, var ekki tekin staðgreiðsla af greiðslum vegna skjólstæðinga félagsþjónustunnar sem færðar eru á bókhaldsliðinn „5916 framfærsla utan launabókhalds“ að fjárhæð um 7,6 millj. kr. Í árslok voru framangreindar greiðslur taldar fram á launamiðum til skattfyrivalda.

Við bendum á mikilvægi þess að framkvæmd staðgreiðslu af öllum launum, hlunnindum, styrkjum og bótum, sé í samræmi við ákvæði laga um staðgreiðslu opinberra gjalda nr. 45/1987.

Fjárstýring handbærs fjár

Við endurskoðunina spurðumst við fyrir um hvort fyrir lægju samþykktar reglur og stefnumótun um fjárstýringu handbærs fjár. Samkvæmt upplýsingum stjórnenda liggja slíkar reglur eða stefnumótun ekki fyrir, en laust fé er ávaxtað á bankareikningum og greidd hefur verið vaxtauppbót á handbært fé.

Viðskipti tengdra aðila

Stjórnendur hafa með gögnum nú í apríl upplýst okkur um þá aðila sem Akraneskaupstaður hefur skilgreint sem þá starfsmenn og kjörna fulltrúa sem teljast hafa stöðu innherja hjá sveitarfélaginu. Samkvæmt þeim upplýsingum eru innherjar 18 aðal- og varamenn í bæjarstjórn, 30 stjórnendur sveitarfélagsins auk maka þeirra og ófjárráða barna. Í bréfi Akraneskaupstaðar til framangreindra aðila var óskað eftir upplýsingum um hvort þeir hefðu átt viðskipti við Akraneskaupstað eða átt viðskipti í umboði Akraneskaupstaðar við aðila sér tengda. Við skilgreiningu á framangreindum viðskiptum eru undanskildar skattgreiðslur tengdra aðila til sveitarfélagsins. Allir hlutaðeigandi svöruðu fyrirspurn kaupstaðarins. Athugun á viðskiptum tengdra aðila leiddi í ljós að sex stjórnendur Akraneskaupstaðar höfðu í umboði kaupstaðarins keypt þjónustu og samþykkt reikning vegna hennar af sér tengdum einstaklingi eða félagi sem tengdist tengdum einstaklingi. Við teljum mikilvægt að setja leiðbeinandi verklagsreglur um viðskipti stjórnenda, í umboði kaupstaðarins, við sér tengda aðila. Stjórnendur kaupstaðarins hafa upplýst okkur um það mat sitt að viðskipti Akraneskaupstaðar við tengda aðila hafi verið byggð á eðlilegum og sömu forsendum og um ótengda aðila hafi verið að ræða. Viðskipti hafi verið á grundvelli almennra gjaldskráa viðkomandi fyrirtækja, tilboða eða formlegra útboða eða sérstakra samninga þar á milli.

Mikilvægt er að upplýsingar og samantekt viðskipta við tengda aðila liggi fyrir við upphaf endurskoðunarvinnunnar.

Starfstengd hlunnindi

Hluti starfsmanna kaupstaðarins nýtur fæðishlunninda, s.s. starfsmenn á leikskólum. Samkvæmt upplýsingum stjórnenda hafa hlunnindin ekki verið talin fram til skatts í samræmi við lög um tekjuskatt og staðgreiðslu opinberra gjalda.

Þjónustuvæði Vesturlands

Framlög Þjónustuvæðis Vesturlands (ÞV) til reksturs málefna fatlaðra hjá Akraneskaupstað námu á árinu 257,5 millj. kr. Framlagið var ekki fært í viðskiptareikning við ÞV innan ársins heldur var áætlað framlag lotað yfir sérstakan lotunarreikning vegna Jöfnunarsjóðs. Viðskiptastaða við ÞV innan ársins lá því ekki fyrir á viðskiptareikningi þess í bókhaldi kaupstaðarins. Við leggjum til að framvegis verði gerður mánaðarlega reikningur á Þjónustuvæði Vesturlands vegna málaefna fatlaðra, fyrir 1/12 af áætluðu framlagi ársins og það viðskiptafært á viðskiptareikning Þjónustuvæðisins, þannig að greiðslustaða miðað við áfallið mánaðarlegt framlag sé ávallt ljós á viðskiptareikningi ÞV, jafnframt því að reikningur frá kaupstaðnum berist ÞV mánaðarlega fyrir framlaginu.

Tap af málefnum fatlaðra, sem greiðast á af framangreindu framlagi og hluta úrsvars, nam 49,3 millj. kr. á árinu 2014.

Lífeyrisskuldbinding B-deild LSS – Lífeyrissjóður Akraneskaupstaðar

Lífeyrissjóður Akraneskaupstaðar var þann 30. júní 2013 sameinaður fjórum öðrum lokuðum sveitarfélagsjóðum með bakábyrgð sveitarfélaga í sérstaka B-deild Lífeyrissjóðs starfsmanna sveitarfélaga (LSS). Meginforsendur sameiningarinnar voru að réttindi og réttindaávinnsla sjóðfélaga yrðu óbreytt, skuldbindingum hvers launagreiðenda yrði haldið aðgreindum, bakábyrgð viðkomandi sveitarfélags yrði óbreytt og ennfremur að eignasöfn sjóðanna yrðu sameinuð í eitt safn.

Mikilvægt er að við endurskoðun kaupstaðarins liggi tímanlega fyrir upplýsingar úr gagnagrunni lífeyrissjóðsins sem eru forsendur fyrir útreikningi og skiptingu lífeyrisskuldbindingar niður á ábyrgðaraðila (launagreiðendur). Að baki útreikningnum þurfa m.a. að liggja fyrir upplýsingar varðandi skráningu ábyrgðaraðila, fjárhæð viðmiðunarlauna og að starfshlutfall og réttindi án innborgana (yfirvinna inn í föst laun) séu tilgreind sérstaklega.

Við ítrekum fyrri ábendingar okkar um mikilvægi þess að stjórnendur kaupstaðarins óski eftir gögnum að baki útreikningi tryggingastærðfræðings á lífeyrisskuldbindingu kaupstaðarins og rýni upplýsingar að baki útreikningi á skuldbindingunni. Fjármálastjóri Akraneskaupstaðar hefur nú og á undanförunum árum sent sjóðnum beiðni um leiðréttingar á grunnupplýsingum um einstaka sjóðsfélaga sem ekki virðast hafa verið skráðar í réttindakerfi hans. Jafnframt er mikilvægt að upplýsingar frá LSS um lífeyrisskuldbindingu B-deildar liggi fyrir tímanlega vegna ársreiknings, en að þessu sinni þurfti að bíða eftir upplýsingum frá sjóðum.

Uppgjör lífeyrisskuldbindinga við ríkissjóð

Bókfærðar lífeyrisskuldbindingar samstæðu Akraneskaupstaðar námu í árslok 3.700 millj. kr. Þar af námu skuldbindingar B hluta 857 millj. kr. Ekki hefur farið fram uppgjör milli Akraneskaupstaðar og ríkissjóðs vegna lífeyrisskuldbindinga sem stafa frá starfsemi í samrekstri Akraneskaupstaðar og ríkissjóðs. Á árinu 2014 var samið við ríkissjóð um uppgjör á lífeyrisskuldbindingum hjúkrunarheimila sem rekin eru af sjálfseignarstofnunum. Fyrirhugað er af hálfu Sambands íslenskra sveitarfélaga að hefja viðræður við ríkissjóð um uppgjör á lífeyrisskuldbindingum hjúkrunarheimila í eigu sveitarfélaga. Við vekjum athygli á að nokkur óvissa er um fjárhæð bókfærðrar lífeyrisskuldbindingar í ársreikningi Akraneskaupstaðar í árslok 2014, þar sem uppgjör aðila vegna samrekstrar hefur ekki farið fram.

Iðgjald í A-deild lífeyrissjóða

Akraneskaupstaður greiðir m.a. lífeyrissjóðsiðgjald til A-deildar Lífeyrissjóðs starfsmanna sveitarfélaga og A-deildar Lífeyrissjóðs ríkisstarfsmanna. Við vekjum athygli á áhættu sem tengd er iðgjaldagreiðslum til A-deildar Lífeyrissjóðs starfsmanna sveitarfélaga og A-deildar LSR þar sem halli hefur myndast á A-deildum sjóðanna sem ekki hefur verið mætt með hærri iðgjaldagreiðslum launagreiðenda eða öðrum ráðstöfunum sbr. skýringu nr. 23 í ársreikningnum.

9.2. Önnur atriði

Ágreiningsmál

Lögmenn kaupstaðarins, sem hafa annast um málaferli og skaðabótamál á hendur Akraneskaupstað á árinu 2014, hafa upplýst okkur um þau mál sem voru í gangi gagnvart kaupstaðnum á árinu. Getið eru um ágreiningsmál í skýringu nr. 27 í ársreikningi 2014.

Skaðabótakröfu, eða fyrirvara um greiðslu skaðabóta, hefur verið beint að kaupstaðnum í neðan-greindum málum:

1. **Heiðarbraut 40, Akranesi.** Eigandi fasteignarinnar hafði uppi skaðabótakröfu á hendur kaupstaðnum vegna meintrar verðmætarýrnunar á eigninni vegna ákvörðunar bæjarstjórnar um að synja um framgang deiluskipulagstillögu. Í febrúar s.l. var gert skilyrt samkomulag málsaðila sem felur í sér að ígildi hámarksgreiðslu kaupstaðarins sé 42,5 millj. kr.
2. **Göngustígur við Krókalón.** Lögmaður gerði grein fyrir því að eigandi húss á svæðinu við Krókalón, sem ekki átti lóð sem fór undir stíg og svæði fyrir lög OR, hafi óskað eftir því við kaupstaðinn hvort eigendur húseigna á svæðinu eigi rétt á bótum á grundvelli úrskurðar matsnefnda eignarnámsbóta (5% verðyrnun). Samkvæmt bréfi lögmannsins hefur ekki verið tekin afstaða til málsins eða fjárhagsleg áhætta þess metin.
3. **Skagaver ehf.** Félaginu voru greiddar skaðabætur á árinu 2012. Skagaver ehf. hafði þann fyrirvara á móttöku greiðslunnar að um væri að ræða greiðslu upp í tjón og félagið áskildi sér allan rétt til að sækja frekar á hendur kaupstaðnum vegna tjóns sem varð vegna skipulagsbreytinga á athafnasvæði félagsins sem leiddu til niðurfellingar á verslunarrekstri félagsins. Félagið hefur nú höfðað dómsmál á hendur sveitarfélaginu og óskað eftir að dómkvaddir matsmenn meti hið meinta tjón félagsins.

Bæjarstjóri hefur staðfest við okkur að honum sé ekki kunnugt um önnur málaferli eða skaðabótamál á hendur sveitarfélaginu en að ofan greinir.

Á árinu 2014 kærði íbúi á Akranesi kaupstaðinn til úrskurðarnefndar umhverfis- og auðlindamála fyrir að hafa ekki leitað umsagnar Helbrigðiseftirlits Vesturlands við setningu gjaldskrár til að standa undir kostnaði sveitarfélagsins við móttöku úrgangs, sorphirðu, meðhöndlun og förgun sorps. Jafnframt taldi kærandi að fjárhæð álagðs sorphreinsunar- og sorpeyðingargjalds fyrir árið 2014 væri of há með hliðsjón af kostnaði sveitarfélagsins við málaflökkinn. Kæran var tekin fyrir hjá úrskurðarnefnd umhverfis- og auðlindamála í mars 2015 og var niðurstaða hennar að kaupstaðnum var gert að fella niður álagningu sorphreinsunar- og sorpeyðingargjalds á fasteign kæranda á Akranesi vegna ársins 2014. Í kjölfar úrskurðarins hafa stjórnendur upplýst okkur um að verið sé að skoða áhrif úrskurðarins og möguleika til endurákvörðunar sorphreinsunar- og eyðingargjalda á árinu 2014, en heildarfjárhæð álagningar þeirra nam 76,7 millj. kr.

Lífeyrisskuldbinding í fjárhagsáætlun 2015-2018

Við mat á fjárhagsstöðu kaupstaðarins könnuðum við m.a. fjárhagsáætlanir árána 2015-2018. Samkvæmt fjárhagsáætlun 2015-2018 er áætlað að lífeyrisskuldbinding hækki árlega um 180 millj. kr., en árleg meðaltalshækkun síðastliðinna fimm ára er um 232 millj.kr. á verðlagi 2014. Jafnframt vekjum við athygli á að Félag íslenskra tryggingastærðfræðinga gaf út þann 1. mars síðastliðinn stuðla til lækkunar á dánarlíkum íslensku þjóðarinnar til framtíðar sem reiknað er með að hafi umtalsverð áhrif (að jafnaði 10-15%) á hækkun lífeyrisskuldbindinga, en þó misjafnt eftir sjóðum, m.a. vegna aldursamsetningar. Mikilvægt er að aflað verði upplýsinga frá LSS um möguleg áhrif nýrra dánarlíka á fjárhæð lífeyrisskuldbindingu Akraneskaupstaðar og stofnana hans.

Lokafrágangur ársreiknings

Starfsmenn Endurskoðunarstofunnar Álits ehf. hafa aðstoðað við lokafrágang ársreiknings Akraneskaupstaðar fyrir árið 2014. Vegna framangreindrar vinnu höfum við hugað sérstaklega að verndarráðstöfun til að gæta óhæðis okkar.